

A Luther Kiadó adventi könyvajánlója

▶ 5–8. oldal

„Ha talán még nem is tud róla, de erre a krisztusi fényre szomjazik valójában minden teremtmény: az ünnepelt celeb éppúgy, mint a szürke, hétköznapi átlagember.”

▶ *Celem vagyok – ments meg, Uram!* – 3. oldal

„A hűség történetei követelmények a számunkra, az elretentőek pedig figyelmeztetnek. Amikor a gyülekezetekbe megyünk, mind a két történet legyen a kezünkben.”

▶ *Átmenteni a szentet és megszentelni a profánt* – 9. oldal

„A Szepesség két városában, Késmárkon és Lőcsén ellátogatva az evangélikus temetőkbe a különbség mellbevágó volt.”

▶ *Sóhaj a lőcsei temető megmentéséért* – 10. oldal▶ *Jöjj, népek Megváltója!* ▶ 2. oldal▶ *Bárhol vagy...* ▶ 2. oldal▶ *Vándorló Bibliák* ▶ 4. oldal▶ *Hová érkezik az Eljövendő?* ▶ 9. oldal▶ *Mezőgyergeri imaházszentelés* ▶ 10. oldal▶ *A jövő újságjainak nyomában* ▶ 11. oldal

Advent első vasárnapján evangélikus intézményeinkben is hagyomány, hogy meggyújtják a koszorú első gyertyáját. Menyes Gyula felvétele a győri Evangélikus Szeretetházban készült.

Bibliaritkaságok a nemzet bibliotékájában

▶ „A magyarországi Biblia-év egyik célja, hogy a legkülönfélébb háttérű emberek figyelmét újra ráirányítsa az igei üzenetre. Ahogyan a magyar kultúrának és életnek évszázadokon keresztül a középpontjában volt a Szentírás, úgy azt remélem, hogy a mai, sokszor homokra épített világban megint főhelyre kerül Isten szava. Kívánom, hogy mindenki, aki meglátogatja ezt a kiállítást, Isten gazdag áldását nyerje el – én ezért imádkozom” – hangzott el Miller Milloynak, az Egyesült Bibliatársulatok főtítkárnak november 21-én mondott köszöntőbeszédében.

Az Országos Széchényi Könyvtár (OSZK) és a Magyar Bibliatársulat közös szervezésében megnyílt *Biblia Sacra Hungarica – A könyv, mely örök életet ad* című kiállítás *A Biblia éve 2008* elnevezésű rendezvénysorozat utolsó központi eseménye. Monok István, az OSZK főigazgatója, a kiállítás házigazdája úgy fogalmazott: a Biblia és felmutatása nem más, mint egy stabil értékvilág megmutatása ebben az összeomlás előtti világban. Ezért is adtak örömmel helyet a tárlatnak.

Erdő Péter bíboros, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia elnöke köszöntő-

jében arra hívta fel a figyelmet, hogy mennyire szembeötlők a legrégebbi magyar nyelvű irodalmi művek bibliai vonatkozásai. A kódexek korszaka után az első teljes egészében magyar nyelvű

vány” Biblia, vagyis mindenki megtalálhatja a magának megfelelő, személyesen neki szólót. A múlt pénteki megnyitón ünnepségen a kiállítás kurátora, Gáborján Szabó Botond azt hangsúlyozta,

FOTO: LUKÁCS GÁBOR

könyv, amelyet külföldön nyomtattak, és az első magyar nyelvű, Magyarországon kiadott könyv egyaránt bibliafordítás volt.

Bölcskei Gusztáv püspök, a református zsinat lelkes elnöke megnyitóbeszédében kiemelte: a tárlatot végignézve megállapíthatjuk, hogy nincs „szab-

hogy a tervezésnél nemcsak az írott, de a hangzó szónak is nyomtatékot szeretne volna adni. Ezért került a középső teremben a főhelyre egy szöszék (a nemescsói evangélikus templom szöszékének pontos mása – a szerk.), körötte Jézus és a négy evangélista alakja.

▶ *Folytatás a 4. oldalon*

Nekünk állt a bál

▶ Az első Katalin-napi evangélikus bál vendégei november 22-én délután hat óra tájt szállingózó hóesésben igyekeztek az első kerületi önkormányzat impozáns épülete felé a fehérbe öltözött még gyönyörűbb budavári utcácskákon...

A „felekezeti bál” korántsem ismeretlen fogalom a történelemben, így egyházi történetben sem, de tény, hogy a második világháború után ez a hagyomány hosszú évtizedekre megszakadt.

A rendszerváltás után először a Magyarországi Evangélikus Ifjúsági Szövetség kezdeményezésére nyílt kulturált találkozási, szórakozási lehetőség evangélikus vallású vagy kötődésű fiatalok és felnőttek számára egyházi bál keretében.

Az olvasó méltán teheti fel a kérdést: mitől volt evangélikus a múlt szombati bál? A válasz egyszerű: a budavári evangélikus templom árnyékában, az önkormányzat – egész pontosan az első kerület evangélikus polgármestere, dr. Nagy Gábor Tamás – által rendelkezésre bocsátott aulában minden (és szinte mindenki) evangélikus volt.

De vegyük csak sorra! Egyrészt mert

kevés reformáció ünnepe után az evangélikusok Luther Márton feleségére, Bóra Katalinra, szeretett Katájára emlékeztek (a bálozó Katalinok kaptak is egy-egy szál sárga rózsát), valamint erre az évre esik az első jelentős magyar költő, az evangélikus Petróczy Kata Szidónia halálának a háromszázadik évfordulója.

Másrészt mert evangélikusok egymással való találkozására, kötetlen együttléte, személyes kapcsolatépítésére nyílt mód egy újra felfedezett formában, ahogyan arra a bál fővédnöke, dr. Fabiny Tamás is utalt köszöntő szavaiban.

▶ *Folytatás a 3. oldalon*

50 éve és 25 éve történt

Az elmúlt napokban volt ötven éve annak, hogy 1958. november 4-én beiktatták a Déli Egyházkerület püspöki székébe – az év nyarán állami beavatkozással hivatalából elmozdított D. Ordass Lajos (1901–1978) helyére – Káldy Zoltán (1919–1987) pécsi esperest. Aligha lehetett véletlen egybeesés, cinizmus is volt abban, hogy a beiktatásra éppen az 1956-os októberi forradalom eltiprásának második évfordulóján, november 4-én került sor.

Káldy Zoltán személyének, püspöki szolgálatának értékelése, a pozitívumok és a negatívumok összevetése meghaladja ezen írás kereteit. Emellett Reuss András tollából kiadványozott értékelést olvashattunk a 2007. évi *Evangélikus naptárban* (120–123. o.). Ugyanakkor majdnem egy évtizeddel ezelőtt *Veörös Imre* Káldyt többek között az alábbi – dermesztő – szavakkal jellemezte: „Ifjúkorában hívő ember volt. Élete második felében hitét elfedte és el is nyomta a hataloméhség, a karrierizmus.” (*Nem voltam egyedül – Beszélgetések az evangélikus közelmúltról*, Mevisz, Budapest, 1995, 348. o.)

Az ötven évvel ezelőtti események felvillantása után idézzük fel, hogy mi is történt huszonöt évvel később, azaz – huszonöt évvel ezelőtt.

1983-ban több szempontból „lázban égett” a Magyarországi Evangélikus Egyház. Mindenekelőtt óriási erőfeszítésekkel készült a Lutheránus Világszövetség (LVSZ) Budapestre tervezett 1984. évi VII. világggyűlésére. Tagadhatatlan jelentősége ennek az eseménynek, hogy „áttörés” volt: először rendeztek világggyűlést a „vasfüggöny” mögött. Mindezt persze beárnyékolta, hogy Káldy püspök számára a tét – személyi és politikai ambícióból – nyíltan az LVSZ elnöki pozíciójának elnyerése volt.

Az év másik kiemelkedő eseménye az volt, hogy ebben az esztendőben ünnepelte a hazai egyház és a világ lutheránussága Luther Márton születésének ötszázadik évfordulóját. Utóljára, de nem utolsósorban, 1983 őszén Káldy Zoltán püspöksége negyedszázados évfordulójának megünneplésére is készült az egyház. A budapesti Evangélikus Teológiai Akadémia hallgatói számára is kötelezően előírták a püspöki évforduló alkalmából rendezett ünnepségen való megjelenést.

Pár hete egy szárszói konferencián az egyik lelkes szemléletesen adta elő, hogy huszonöt évvel ezelőtti évfolyamuk megtagadta az ünnepségen való részvételt. Nagyszerű imitáló készségével idézte fel, hogy milyen nagy botrány lett ebből. Az esetre halommal haloványan én is emlékeztem, de a részleteket nem ismertem. Ezért a *Fratemet* internetes levelezőlista nyilvánosságát igénybe véve azt kértem, hogy az évfolyam lelkeszei mondják el ezt a történetet, mert cikket szeretnék írni róla az *Evangélikus Életbe*.

Meglepően sokan válaszoltak a kérésre, egyesek hosszabban, mások rövidebben emlékeztek a huszonöt évvel ezelőtti eseményre, egymás számára is pontosítva az emlékeket. A megszólítás ismét összekovácsolta az egykori évfolyamtársakat, s már a közös „ezüstmisét” is tervezgetik. Az alábbi beszámoló az ő beszámolóik felhasználásával készült, s a tudósító ezúton is köszöni az emlékező lelkész testvéreinek a készséges közreműködést.

A teológián 1983 őszén az utolsó, ötödik évet nyolcan kezdték el: Aklan Béla, Bencze András, (a néhány évvel később fiatalon elhunyt) Hepke Zsuzsa, Piri Magdolna, Szeverényi János, Tamásy Zoltán, Vajda István és Zolyomi Mátyas. Szerettek egymás társaságában lenni.

Amikor megtudták, hogy a teológia minden hallgatójának és tanárának testületileg részt kell vennie a Káldy Zoltán püspökké választásának huszonötödik évfordulója alkalmából rendezett ünnepségen, Szeverényi János vetette fel, hogy menjenek el inkább kirándulni. Az egyetértés teljes volt. Senki nem kételkedett a terv helyességében. Senki nem árult el senkinek (még barátoknak sem) semmit. Reggel autóba ültek (Bencze András és Vajda István kocsijába), s magukkal vitték az adventista vendég-hallgatót is. A Kékesre, Magyarország legmagasabb pontjára mentek fel.

Este, amikor hazatértek, a többiek nagy izgalommal fogadták őket. Először az otthonigazgató dörgedelmeit kellett meghallgatniuk. Az elkövetkező napokban testületileg raportra kellett járniuk. Volt olyan professzor, aki a kötelező szemrehányás mellett a betyárbecsületet értekelte, azt, hogy senki nem adott fel senkit. Az emlékezők többsége szerint a teológián a professzorok szavaiban inkább a féltés, mintsem az elmarasztalás nyilvánult meg, de azért a professzorok többsége is félt, s ezért szankciókat helyeztek kilátásba. A búcsükönyörgéseket ezek után írásban előre le kellett adniuk.

Káldy Zoltán előtt testületileg kellett megjelenniük. Káldy nem kérdezett, csak dühöngött, és nemtetszését nagy hangerővel hozta tudomásukra. Az ablak előtt állt, háttal az évfolyamnak, és azt kiabálta, hogy ők annyit nem számítanak neki, mint az az idegen ember, aki lent az utcán átmejj az úttesten. És azt, hogy azt ne gondolják, hogy tettükről Moszkvában nem tudnak.

A levegőben volt, hogy nem szentelik fel őket. Próbaidőt kaptak, valószínűleg azért, mert közelgett az 1984-es LVSZ-világggyűlés. Végül a büntetésük az lett, hogy nem kaptak Luther-kabát-segélyt. Ez azt jelentette, hogy a felszentelendő saját költségükön készítették el a Luther-kabátjukat.

Befejezésül most már szó szerint idézek a beszámolókból.

„Kimondhatatlanul hálás vagyok Istennek az évfolyamtársaimért. Nagyon ritkán találkozom egyikkel-másikkal, de teljesen biztos vagyok benne, hogy bármelyikre számíthatok. Általában nem jósoltak nekünk hosszú időt a lelkeségi pályán, de mind a heten itt vagyunk még. Hepke Zsuzsát elveszítettük. Az ő impulzív személyisége, emberi nagysága és tehetsége azonban mint valami esszencia ivódott belém (belénk). Tudom, hogy »bűnökkel és gondokkal terhelten, külső és belső feszültségektől megfáradva», de örömmel vesszük fel nap mint nap az Úr igáját.”

„Köszönöm, hogy leírtad az eseményeket. Jó volt visszagondolni. Leginkább arra a csodára, hogy a mindenható Isten mennyire kezében tart minket. És még mindig méltat szolgálatra.”

Ötven évvel és huszonöt évvel ezelőtti történt. Az Evangélikus Hittudományi Egyetem tanévzáró ünnepségén minden évben méltó módon emlékeznek a hetven, hatvan, ötven éve végzett lelkesek szolgálatára. E cikkben most az életük derekán, szolgálatuk közepén járó középnevezdekre irányítottuk figyelmünket. Ők egyébként sem akkor nem érezték, s ma sem tekintik „hőstettnek” ezt a történetet. Mi azonban az immár szintén negyedszázada szolgálatban élő és égő lelkesek, az egykori mérész diákok Jézusról szóló tanúságtételét Istennek mondunk köszönetet!

■ FABINY TIBOR

A BIBLIA ÉVE

Péter második levele – bűn

Ez a levél feltehetően az utolsó irat, amelyet felvettek az Újszövetségbe. Nagyon sok tartalmi-irodalmi hasonlóságot mutat Júdás levelével, és ez számtalan elmélet megalkotására indította a bibliakutatókat: melyik levél írhatótt előbb? Melyik levélíró használhatta fel a másik gondolatait?...

Szabad-e vétkezniük?

Sokak szerint Péter második levele magán hordozza annak a korszaknak a nyomait, amelyet a gnoszticizmus jellemez. Azt persze nem tudhatjuk teljes bizonyossággal, hogy valóban gnosztikus tévtanítókról van-e szó, de az bizonyos, hogy Péter – hasonlóan Júdás levelének szerzőjéhez – nagyon komolyan veszi a tévtanítók jelentette fenyegetést.

Ezek az emberek azt a sokak számára vonzóan tűnő üzenetet hirdették, hogy a keresztényeknek semmi szükségük mindarra, amit az egyház „életszentségnek” nevez. Az igazán „spirituális” ember számára ugyanis a testi dolgok és így a test bűnei is érdektelenek. Nem kell velük túl sokat foglalkozni, mert elterelik a figyelmet az igazán fontos lelki dolgokról. Szerintük Isten így is, úgy is kegyelmes, és végtelen irgalmából szükségképpen megbocsát az embernek.

Ezzel a tévtanítással már Pál apostol is vívódott a Római levélben, de úgy tűnik, hogy Péternek – évtizedekkel később is – ébren kell tartania Pál felháborodását: e tévtanítók „üres, fellezgőző szövegeket hangoztatva testi vágyaik kiélésére csábítják féslett életükkel azokat, akik nemrég szaktáltak el a tévelygésben élőtől. Szabadságot ígérnek nekik, bár maguk a romlottság szolgálói, mert mindenki rabja lesz annak, ami legyőzte.” (2,18–19)

Péter emlékeztet kollégájának, Pálnak a tanítására: azok, akik úgy vétkeznek, hogy közben tagadják vagy lebecsülik a bűn rabságban tartó erejét, valójában annyit árulnak el önmagukról, hogy szerencsétlen rabszolgák. Az igazi szabadság az, amikor a Krisztus által már megszabadított ember szabaddá válik arra is, hogy ne a bűnöket, hanem a jó cselekedeteket keresse: „Ti tehát, szereteteim, mivel előre tudjátok ezt, vigyázzatok, hogy az elvettétek tévelygéseit el ne sodorjanak, és saját biztos meggyőződésüket el ne veszítsétek. Inkább növekedjétek a kegyelemben és a mi Urunk, üdvözítő Jézus Krisztusunk ismeretében.” (3,17–18a)

„Szabadon bűn és erény közt / Választhatni, mily nagy eszme, / S tudni mégis, hogy felettünk / Pajzsul áll Isten kegyelme. / Tégy bátran hát...” (Mádách Imre)

▶ Magyar Bibliatársulat

SEMPER REFORMANDA

„Drága ige ez a hívő szívnek! Mert Krisztus nélkül az ember temérdek bőségszarnok rabigáját nyögi. Ezek nem királyai, hanem gyilkosai, kiktől csak szükségét és szorongatást szenved. Ilyen zsarnok az ördög, a test, a világ, a bűn – ráadásul a törvény, a halál és minden pokol. Alattuk a szegény, megnyomorított lélek csak nehéz rabságban és keserves gyötrelemben élhet.”

▶ Luther Márton: Jer, örvénydjünk, keresztények! (Szabó József fordítása)

LAPUNK A
VILÁGHÁLÓN:
WWW.EVELET.HU

ADVENT 1. VASÁRNAPJA – Mk 1,1–5

Bárho! vagy...

A VASÁRNAP IGÉJE

Végre feltűnik a folyó. Nem is a benne álló, hatalmas, karizmatikus próféta vonz, hanem maga a nagy víz, ahogy méltóság teljeseen hömpölyög, faleveleket sodorva. Már sokan állnak itt. Többségük a parton, mások bent, ahol még sekély.

Hosszú útról érkeztem ide. Akár jelképes is lehetne az utak sokasága, ahogy kerestem életet értelmét, nyugalmamat, helyemet a világban. Most itt állok a parton. A Jordán számomra az igazi Sztűx, a görög mitológiából ismert határfolyó, amely elválasztja az élők és holtak birodalmát. Itt kell befejeznem eddigi életemet, itt kell kezdenem az újat. Most leteszem mindazt, ami eddig nyomasztott, terhelt, fájt, bevallom bűneimet, megtisztultan mehetek tovább. Átkelek a halálból az életbe.

***

A kapu halkán nyikordul. A kis templom poros padlója elnyeli a léptek zaját. A középkori falak mintha száz meg száz elénekelte liturgiát őriznének. Hány imádság szólalt már meg itt, hány és hány békítő mondat? Leülök egy kiszögellésre. Nézem az ódon íveket. Csend van. Gondolatok válnak szavakká bennem. A szavak kiáltássá válnak. A kinti zajok elől, a világ disszonáns zajai elől nem lehet elmenekülni templomok mélyére. Felkapom a hátizsákom. Szinte menekülök kifelé nyugtalan lelkemmel.

***

A próféta döngő hangját visszaverik a környező dombok. Éppen kiemel valakit a vízből. Mintha viaskodna a bűnnel. Mintha hangjának erejével akarná legyőzni a gonoszt. Mintha nem lenne elég a víz egyedül, mintha nem mosna tisztára a belemerülés, mintha nem tudná belefojtani a rosszat, hogy a jó bukjon föl, ő maga küzd hatalmas szavával, hogy meghallja az ég és föld, hogy végre törjön a bűn átka.

***

A táj hatalmas öleléssel fogad. Messze világlik a repceföldek sárgája. Mintha egy óriás dobált volna szét kavicsokat, itt is, ott is nagy kövek foltjai látszanak. Parányinak érzem magam, mégis tudom, a végtelen látóhatár csak csalóka látszat. Néhány óra, és ott leszek a legszélén. Nézem rongyos térképemet, az egész pár kilométer csupán. Mit ér a végtelen, ha térképen lehet rögzíteni, ha bejárható, ha elérhető? A szépség barátságosan fogad magához. Szememet nyugtatja a távolság. Ők nem tehetnek róla, hogy nekem a végtelen kell. Továbbindulok nyugtalan lelkemmel.

***

Az alámerülésnél hirtelen magam maradok. Talán azért, mert a víz alatt a zajok

éle elveszik. Dobbhártyámon csak a víz hangjai döngenek. Nem tudok gondolkodni. Bűneim felsorolása szégyennel tölt el. Tudom, most kellene éreznem a megkönnyebbülés boldog hullámain. De a megkönnyebbülés késik. Ez az utolsó állomás, érzem, itt dől el minden. Most kell történnie valaminek! Az óriás kezek kirántanak a vízből. Friss levegő tölti be a tüdőmet. János már nem rám figyel. Jön a következő a maga bűneivel, keresésével, nyugtalanságával.

***

Térdelek a kövön. Ég és föld határán van-e keresnivalóm? Szeretnék stabil talajt a lábam alatt, szeretnék egy helyet, ahonnan az összes csillagot láthatom. Szeretnék bátran gondolni arra, hogy földdől leszek egykoron, szeretnék nyugodtan a világmindenség elemévé lenni. A kő hideg, a csillagok fénye bizonytalanul pisllákol. Van-e hely, ahol otthon van az ember? Ahol József Attila nevét helyesen írják? Van-e hely, ahonnan nem kell továbbmennem, ahol a megérkezés teljessége vár? Van-e hely nyugtalan lelkemnek?

***

Ahogy csuromvizesen jövök ki a partra, lelkem rettenve ismeri fel, hogy az ígért teljesítetlen maradt. Ott hordozom szívemben, gondolataimban továbbra is minden bevallott bűnöm. A remény, hogy mindez a vízben marad, semmivé foszlik. Hiába minden kizárólag, fáradozás. János közben a következőt meríti alá. Megtörlöm arcomat.

Oratio œcumenica

Istenünk, aki az Eljövendő és a Jelenlévő vagy, hozzád fordulunk most, hallgass meg minket!

Sokféle úton indulunk feléd. Kérésünk, várunk, kérdezzük felőled. Olykor nagyon közelinek érzünk, de vannak olyan pillanatok is, amikor fáj a hiányod. Nehéz viselni a távolságot, a csendet. Most is kérünk: tekints ránk a magas égből, tekints ránk emberek arcáról, fordítsd felénk arcodat! Egyedül rád van szükségünk.

Istenünk, aki az Eljövendő és a Jelenlévő vagy, áldott légy, hogy megajándékoztál minket önmagaddal: szavaddal, hűségeddel, élő erőddel. Áldott légy,

amiért békesség átjár, és reménység-gel indulhatunk újra az adventi úton.

Vigyázz ránk, Istenünk, hogy mindazt, ami ránk vár ebben a szent időben, nyitott szívvel fogadhassuk. Alakíts, formálj, hogy olyanná válhassunk, amilyennek te szeretnél látni minket.

Állj mellénk, kérünk, munkánkban, döntéseinkben, adj józanságot, találékonyságot és mindenképp sok-sok szeretetet.

Add, hogy mindig érezhessük: te nem hagysz magunkra. Segíts, hogy lábnyomdba illeszkedhessen az életünk, és mások is meglássák rajtunk, hogy hozzád tartozunk.

Jöjj, népek Megváltója!

ÉNEKKINCSTÁR

Eged Isten diczerünc,

▶ Advent első vasárnapjának ógyházi evangéliuma (Mt 21,1–9) Jézus jeruzsálemi bevonulását idézi föl, összekapcsolva az egész karácsonyi ünnepkört a virágvasárnapi eseményekkel. Így érvényesül az egyházi év húsvétközpontúsága: aki karácsonykor testté lett, nagy-pénteken váltásáldozatot vállal értünk. Az epistola (Róm 13,11–14) Krisztus újbóli visszatérésére emlékeztet, s arra, hogy az öröm mellett komoly készüléssel kell őt várunk.

Az ünnep graduáléneke a Jöjj, népek Megváltója (EÉ 131), mely egy gregorián himnusz gyülekezeti éneké váló átdolgozása.

Nem Luther Márton az első, aki Ambrosius (334–397) Veni redemptor gentium című ógyházi himnusát németre lefordította. Már a 12. századból ismeretes egy fordítás, amelyet több is követett Luther koráig; reformátorunk szigorúan ragaszkodik a latin eredetihez, mely részletesen, tanító módon leírja a Szentlélek általi fogantatás, a megtestesülés és a megváltás csodáját. A Nun komm, der Hei-

den Heiland 1524-ben az erfurti Enchiridionban jelent meg. Nyolc négysoros strófából áll, éppúgy, mint az eredeti himnusz; a sorok szótagszáma viszont az ambrosziánus nyolcra (négy jambus) hétére változik.

Figyelemre méltó, ahogyan Luther a himnuszt könnyen énekelhető gyülekezeti éneké alakítja át: a hajlításokat elhagyva egyszerűsíti a dallamot. A 2. sor zárása és a 3. sor kezdése tér el a legjelentősebben; a himnusz a kvintet, a korál a tercet emeli ki. Az 1. és 4. korálsor azonosossága erősíti a versszak egységét. (A Gyülekezeti liturgikus könyvben megtalálható az eredeti himnusz is, Népek megváltó Istene szövegkezdettel: GyLK 655.)

A 16. századi magyar énekeskönyvekben meglepő módon nem a Luther-ének, hanem az eredeti himnusz fordítása jelenik meg. Később a Zöngedező menyeyi kar (ZMK, 1692–96) közli a korál fordítását is, de szótagszáma nem a Luther-énekével, hanem a himnuszéval egyezik. Hosszabb szünet után az 1911-es Dunántúli énekeskönyv fedezi fel újra, és Gaál Mihály verziójában adja közre. A szótagszám a rímképlettel együtt Luther követi. A versszakok száma – a 2–3. és a 6. strófa elhagyásával – nyolcra

Tégy minket követeiddé, akik tudják, hogy helyük van és feladatuk a te világot átfogó országodban. Add éreznünk a közösség összetartó erejét.

Vigyázz azokra, akiket szeretünk, akik olykor aggódnak értünk, akik javunkat akarják. Légy szeretettel szüleink, gyermekeink, egész családjunk mellett, rokonaink, barátaink, munkatársaink mellett. Kérünk, vigyázz azokra is, akiket nagyon nehéz szeretnünk, akikkel már régóta tisztázni kellene dolgokat, és azokra, akikre nehezteletünk.

Segíts meglátnunk, hogy mit kell tennünk ahhoz, hogy általunk is szebbé, jobbá váljon a világ. Taníts felelős szere-

tettel cselekedni. Segíts észrevenni, hol van éppen szükség ránk.

Istenünk, aki az Eljövendő és a Jelenlévő vagy, kérünk, őrizz meg minket szeretetedben. Ajándékozd nekünk a gyermekek bizalmát, a kicsiség szépségét és erejét, a holnap reménységét, a hétköznapok és az ünnep békességét, és töltsd be szívünket jelenléd örömeivel.

Köszönjük, hogy meghallgatod imádságunkat, és sokkal többet és jobbat adsz annál, amit mi kérni tudunk. Köszönjük, hogy hála ébredhet szívünkben. Hallgass meg minket, amikor Jézus imájában összefoglaljuk mindazt, ami szívünkben van.

kórusban; BWV 62 a Luther-éneket végigfeldolgozó koralkantáta.

Bár néhol már nehezen érthető, de az eredetihez hű és nagyon szép a 17. századi fordítás. Érdemes vele megismerkedni, és elcsendesedésként imádkozni. „Most jön népek Megváltója, / A szüzességnek szép fia, / Ki lőn ez világ csudája, / Születése bizonyítja. // Mert nem férfiu magból, / De Szentlélek illéséből / Isten Igéje testesüle, / Szűz méhével egyesüle. // A Szűz méhe nevelkedik, / Szüzesség meg nem sértődik, / Tisztaság is gyarapodik, / Hajlékul Isten ott lakik. // Kijöve ágyházából / Mint királyi palotából, / Isten s ember egy személyben, / Öltözvén a mi testünkben. // Szent Atyától földre jöve, / Pokolnak kínját megtöré, / Vizont ismét mennybe méne, / Atyának jobbára üle. // Ki vagy egyenlő Atyáddal, / Védelmessz te hatalmaddal, / Orvosoljad jóvoltoddal / Betegecsünk irgalmaddal. // A te jászlad már tündöklök, / Szép új világgal is fénylik, / Setétségtől sem sértődik, / Hitünk ezzel erősödik. // Dicsőség legyen Atyának, / Dicsőség ő szent Fiának, / Dicsőség a Szentléleknek, / Örökkévaló Istennek, ámen.” (ZMK 1692–96, 27–28.)

■ ECSEDI ZSUZSA

A szolidaritásról értekeztek

Északi kerületi közgyűlés

► Az Északi Egyházkerület november 21-én tartotta őszi közgyűlését a budahegyvidéki evangélikus gyülekezet templomában. A tanácskozás központi témája a szolidaritás és az Evangélikus Szolidaritási Alap volt, melyről ifj. Zászkaliczky Pál, az alap elnöke tartott beszámolót. Az ügy fontosságára való tekintettel minden egyházkerületi lelkész és felügyelő meghívást kapott az ülésre, melyen nagy számban részt is vettek, hogy megvitassák a kérdést.

A nyitóáhitatot dr. Kovács László Attila, a Nyíregyházi Evangélikus Egyházközség nemrégiben beiktatott lelkésze tartotta Jak 5,9 alapján. A tanácskozás elején dr. Fabiny Tamás püspök jelentése – melyben a környezetünkben tapasztalható válság különféle formáiról szólt – mintegy előkészítette a szolidaritási alapról készülő beszámolót. Megállapította, hogy „nem csupán pénzügyi vagy gazdasági, hanem fő-

képp bizalmi válságról van szó”. Legalább az egyházban törekedni kell a bizalom helyreállítására – kifelé és befelé egyaránt.

Benczúr László egyházkerületi felügyelő a számok tükrében mutatott rá arra, hogy az eddig alkalmazott döntéshozatali rendszer változtatásra szorul. Jelentéséből kiderült, hogy az egyházkerületben minden negyedik evangélikus olyan településen él, ahol a lutheránusok szá-

ma nem haladja meg a harminc főt, továbbá hogy a népszámlálás adatai szerint százezer evangélikus él az egyházkerület területén, de csak hatvannégyezret tartanak nyilván. Fel kell tennünk a kérdést: hol van a maradék harminchat-ezer? A jelentéseket a közgyűlés írásban kézhez kapta és egyhangúlag elfogadta.

Tekintettel arra, hogy a jelölőbizottság előzetesen nem tartott ülést, a közgyűlés úgy döntött, hogy a megüresedett posztokra később választja meg az új tisztségviselőket.

Ifj. Zászkaliczky Pál előterjesztette az Evangélikus Szolidaritási Alapról szóló 2007. évi IV. törvényt, melyről a közgyűlésre meghívott gyülekezetek lelkészei és felügyelői együtt gondolkodtak.

■ CZÖNDÖR ISTVÁN

Nekünk állt a bál

◀ Folytatás az 1. oldalról

Az Északi Egyházkerület püspöke a Prédikátor könyvének 11,9–10 igéjét idézve – „Örvendezz, ifjú, míg fiatal vagy, légy jókedvű ifjúságod idején... De tudd meg, hogy mindezekért Isten megítél téged! Távolítsd el szívedből a bosszúságot, és tartsd távol magadtól a rosszat...” – kifejtette, hogy a keresztyén embertől sem lehet idegen az öröm, de minden megnyilvánulását az Isten iránti felelősségnek kell jellemeznie.

Pröhle Gergely ezen az estén billentyűként lépett fel a huszonhatodik születésnapját ünneplő és éppen negyedszázada „Ki mit tud?”-győztes zenekar, a Stúdium Dixieland Band tagjaként egykori diáktársával, köztük Rókuszfahy Pállal. A zene remek, az előadás közvetlen és laza volt, a műsort egyszerűen öröm volt hallgatni – a hangulat perccről percre emelkedett.

Láttunk profi táncot Vigh Zita Veronika és Major Péter előadásában, valamint nyitótáncként bécsi keringőt, melyet a Bu-

FOTO: LUKÁCS GÁBI

Harmadszor pedig attól volt e bál evangélikus, mert a szponzorok és a szolgáltatók is mind egyháztagjaink közül kerültek ki. Az egyik főszervező, Cselovszkyné dr. Tarr Klára, az Országos Iroda Ökumenikus és Külügyi Osztályának vezetője gondolt egyet, és felkérte az egyházunkban ismert és elismert művészeket, zenészeket, borászokat, vállalkozókat. Ők igent mondtak, és felajánlásaikkal – nagy részük tiszteletdíj nélkül vállalta a szereplést! – lehetővé tették, hogy a bál gyakorlatilag önköltséges legyen.

Ami pedig a műsort illeti... Ismét bizonyosodott, hogy talentummal megáldott művészek tekintetében gazdag egyház a miénk. Völgyessy Szomor Fanni éneke lenyűgözően szép volt, erőteljes és képzett hangja betöltötte a teret.

Aki még nem látta, talán el sem tudja képzelni: sokak számára nagy meglepetésként egyháznak országos felügyelője,

dapest-Fasori Evangélikus Gimnázium tanulóit adtak elő. A műsorvezetők pedig – a nem mellesleg evangélikus – Bényi Il-dikó és Schulek Csaba televíziós személyiségek voltak.

Bál nincsen tombola nélkül. Ezen az estén a játékos kedvűek jó célt szolgáltak: a gödöllői és az orosházi anyaóvó intézeteket támogatták a megvásárolt jegyek árával.

Mivel e sorokat nő írja, természetesen nem maradhat ki az az információ sem, hogy a gyönyörű, báli ruhás hölgyek és az elegáns, öltönyös, szmokingos urak között a legszebb, mesebeli ruhát – legalábbis a tudósító véleménye szerint – az előadó-művésznő, Völgyessy Szomor Fanni viselte. A legvagányabb báloló pedig az a pici fiú volt, aki teljes másfél évével és ragyogó eleganciájával odaállt a Stúdium zenekar elé, és önfeledten adta át magát a dixie-muzsikának.

■ KÓHÁTI DÓRA

Templomszentelési hálaadó istentisztelet Terényben

► A terényi evangélikus gyülekezetben 1910 óta a Szentháromság ünnepe utáni utolsó vasárnapon tartják a templom felszentelésének az ünnepét. November 23-án, vasárnap dr. Fabiny Tamás, az Északi Egyházkerület püspöke egy kívül-belül felújított templomban hirdette Isten ígését.

Idén kettős ünnepre gyűltek össze örök élet vasárnapján a Nógrád megyei település evangélikusai, akik közül sokan ezúttal is népviseletben érkeztek lelki hajlékukba. 1910-ben ezen a vasárnapon szentelte fel templomukat Kovács Sándor, a hajdani dunáninneni egyházkerület püspöke. A kilencvennyolc nem éppen kerek évforduló, csakhogy ez évben kívül-belül megújult templomok építési munkálatainak befejezéséért is hálat adhattak a nemzetiségi gyökereikhez és lutheránus hitükhöz egyaránt hűséggel ragaszkodó terényiek.

A hálaadó istentiszteleten a bevezető zsolttár, a kollektaimádság és az ároni áldás a templomépítők nyelvén, szlovákul hangzott Gulácsiné Fabulya Hildának, a gyülekezet egykori, az Országos Szlovák Lelkészi Szolgálat jelenlegi lelkészének a szájából.

Az ünnepi istentisztelet igehirdetési szolgálatát Fabiny Tamás Ézs 65,17–21 alapján végezte. Prédikációjában kiemelte, hogy „a mai ünnep nem a falaké, hanem a lelkeké”. Azoké a lelkeké, akik „házakat építenek, és laknak bennük”. Örülünk, hogy nem üres az Isten háza, hanem laknak benne. „Lakozatok Isten házában, mert itt vagytok otthon!” – mondta a püspök.

Az istentiszteleten a gyülekezet ifjúsága – Fűke Szabolcs helyettes lelkész vezetésével – énekel és verssel dicsérte és magasztalta a közöttünk lakozó Istent.

A közgyűlésen a gyülekezet felügyelője, Brozói András ismertette az egyházközség történetét, majd anyagi és erkölcsi tá-

mogatásért mondott köszönetet dr. György Istvánnak, a Pénzügyminisztérium munkatársának, dr. Csepregi Andrásnak, az Oktatási és Kulturális Minisztérium Egyházi Kapcsolatok Titkársága vezetőjének, dr. Szlobodnyik András Győző vezető főtanácsosnak, valamint Fáy Dániel polgármesternek. A közgyűlés végén záró köszöntésben az Északi Egyházkerület felügyelője, Benczúr László arra kérte az egybegyűlteket, hogy miként „a templom nagy ablakai beengedik a fényt, a világosságot, mi is úgy engedjük be életünkbe a világ világosságát”.

■ – CZÖNDÖR –

FOTO: CZÖNDÖR ISTVÁN

Kiskunhalasi életjelek

Az egyházi esztendő utolsó vasárnapján adott hálat a kiskunhalasi gyülekezet megszépült templomáért, különös tekintettel a megújult oltártérre. A Jézusról mint nyitott ajtóról prédikáló oltárt Andriksa Pál felügyelő tervezte. Az ünnepi istentiszteleten Gáncs Péter püspök szolgált, a közgyűlésen Radosné Len-

gyel Anna egyházkerületi felügyelő köszöntötte az ígéretesen növekvő – a nemrégiben beiktatott Honti Irén által pásztorolt – gyülekezetet. A kerület elnöksége együtt ebédelt az egyházközség presbitériumával, majd pedig ellátogatott a tázlári leánygyülekezetbe.

► EvÉlet-infó

Celem vagyok – ments meg, Uram!

A celebek országa lettünk. Statisztikák szerint a tévénezők közel fele, 48,8 százalék, egészen „pontosan” 2 294 195 honfitársunk izgulta végig az egyik kereskedelmi csatorna *Celeb vagyok, ments ki innen!* című műsorát. Ma, úgy tűnik, minden a celebekről szól ebben az országban. Ők uralják a képernyőket, a magazinok címlapját, rájuk szavaznak a széles tömegek.

Természetesen meddő szélmalomharcolni ez ellen bármit is szólni, hiszen hamar megkapjuk az ismerős cinikus választ: „Már megint kárognak az egyházak... Talán savanyú a szőlő?” Minden elismerésem tehát a celebritásoké (a latin szó jelentése: híresség, előkelőség), köztük a bukott egészségügyi miniszteré, mert ha valaki nem tudná: ő is celebritás bizonyos körökben... Csupán annyit szeretnék az *celeb* szó mellett gazdaságcsuk szótárunkat egy másik idegen szóval, egy klasszikus bibliai kifejezéssel, a héber *celemmel*. Látszólag csak egy betű eltérése van a két szó között, de tartalmuk, jelentésük ég és föld.

A celem kifejezéssel már a teremtéstörténetben találkozunk, amikor arról olvasunk, hogy Isten az embert a maga képmására – celem – teremtetten (1Móz 1,27). Ez természetesen nem valamiféle külső, fizikai hasonlóságra utal, hanem

sokkal inkább a Teremtő és teremtménye közötti belső, lelki közösség ígérte és esélyét hordozza. Emellett a celem az ókori nagy uralkodók olyan képmását, szobrát is jelentette, amely birodalmának felségterületét hirdeti. Erről olvashatunk például *Dániel próféta könyvében*.

Ehhez hasonlólt újkori történelmünkben is megtapasztalhattunk. Még sokan emlékezhetünk a proletárdiktatúra profán szentháromságának méretes képeire: Marx, Engels és Lenin, illetve hűségese magyar csatlósai, Kádár, Fock és Losonczy minden fontos középületben és útkezesztődésben „jelen voltak”, emlékeztetve az esetleg feledékeny alattvalókat, hogy övék az ország, a dicsőség és a hatalom. Nem véletlen, hogy az '56-os forradalom leglátványosabb nyitánya éppen a hatalmas Sztálin-celem porba döntése volt.

Napjainkra a kommunizmust felváltotta a konzumizmus. Úton-útfélen hatalmas óriásplakátok figyelmeztetik a jámbor fogyasztókat, hogy mely márkáknak és termékeknek tartoznak feltétlenül hódolattal és pénzáldozattal. Négyévenként pedig, a választási kampány idején az óriásplakátokról politikusok mosolyognak ránk, mindig egyre szebb jövőt ígérve a balgán hiszékeny választópolgároknak. Alig hiszem, hogy az

ÉGTÁJOLÓ

ókortól napjainkig bármilyen pozitív fejlődés tetten érhető lenne a celemek történetében...

De térjünk vissza a celem prototípusához, a Genézis, a kezdet könyvéhez! A Teremtő azzal a küldetéssel helyezi az embert az édenkertbe, „hogy azt művelje és őrizze” (1Móz 2,15). Isten nem szobrokat, óriásplakátokat akar felállítani a teremtet világban, hogy emlékeztesse Alkotójára és Fenntartójára, hanem az ember lejtára – a szó legtisztább és legmélyebb értelmében – Isten egyedüli felelős képviselője a többi teremtménytárs között. Ezt a páratlan méltóságot, kitüntetett mandátumot játszotta el az ember hitelenségével és engedetlenségével, a bűnbeeséssel.

Izgalmas teológiai kérdés, hogy istenképességünk, celem voltunk teljesen eltűnt, vagy homályos torzoként örözlünk-e még valamit belőle. De a diagnózisnál fontosabb a terápia, Isten üdvter-

ve, melynek lényege, hogy elküldi a várt Messiaszt, akiben újra tisztán felragyog az Atya képe. Továbbá Krisztusra tekintve még a pogány római helytartó, Pilátus is akarva-akaratlanul prófétai kijelentésre ragadtatta magát: „Ecce homo!” – „Íme, az ember!” (Jn 19,5) Benne a valóságos Isten és a valóságos ember, az új Ádám jött el a földre. Ő érkezik hozzánk újra meg újra, különösen is az áldott adventi időszakban.

Jézus érkező világossága nyomán a mi arcunkon, a mi életünkben is újra felderenghet celem voltunk fénye. A Mester teremtet szavával újra celemmé teheti tanítványait: „Ti vagytok a világ világossága.” (Mt 5,14a)

Ahogy közelednek a karácsonyi ünnepek, egyre több a fény körülöttünk. Nemcsak az adventi koszorú égő gyertyáinak száma nő, de több a fény az utcákon, a tereken, a házak ablakaiban és az otthonokban. Jó lenne, ha a külső fénynövekedés mellett nem maradna el az ideai adventben a belső, lelki napfelkelte sem! Erre figyelmeztet Jézus bátorító szava: „A lámpást sem azért gyújtják meg, hogy a véka alá, hanem hogy a lámpatartóra tegyék, és akkor világít mindenkinek a házában. Úgy ragyogjon a ti világosságotok az emberek előtt, hogy lássák jó cselekedeteiteket, és dicsősétek a ti mennyei Atyátokat.” (Mt 5,15–16)

Íme, az autentikus celemküldetés helyreállításának jézusi forgatókönyve.

Ha talán még nem is tud róla, de erre a krisztusi fényre szomjazik valójában minden teremtmény: az ünnepelelt celeb éppúgy, mint a szürke, hétköznapi átlagember.

Ebből következően mi nem azt kérjük, hogy valaki mentsen ki minket innen, mert számunkra az élet sokkal több, mint egy túlélőshow. Mi celemként szeretnénk újra megélni, hogy Isten nemcsak Teremtőnk, hanem Megváltónk is. Jézusban megváltott a vele és egymással élő szeretetközösségre. Ezért énekeljük reménységgel az adventi himnuszot: „Ó, fényes Nap, ó, szép Csillag, / Téged vágyunk mi látni csak. / Kelj fel, Napunk, fényességed / Ūzze el a sötétséget!” (EÉ 149,4)

Gáncs Péter püspök
Déli Egyházkerület

A Szentírásra fókuszálva

Kiállításmegnyitó az Országos Széchényi Könyvtárban

◀ Folytatás az 1. oldalról

A kiállítási anyag három nagy egységre tagolódik. Az első a nyomdászati megindulásáig ösz-

sorjázna a jeles hazai bibliafordító műhelyek – Kolozsvár, Debrecen, Vizsoly, Nagyszombat – munkái. Az erasmista, protestáns, illetve katolikus kiadványok

lődestörténet számos nagy alakjának egykori tulajdona, így például Janus Pannonius 10. századi görög Bibliája vagy Balassi Bálint családi Szentírása is megtekinthető.

A nyitva tartás ideje alatt színes programok várják az érdeklődőket, főként az ifjabbakat, akik az előtérben saját kódexlapokat készíthetnek, bábozhatnak, vagy belerajzolhatják kedvenc történetüket a látogatók képes Bibliájába. A könyvtár térképtára egy szatellitkiállítás keretében bibliai térképek történetét mutatja be.

A Biblia éve 2008 programsorozat – azon belül is az Országos Széchényi Könyvtár bibliakiállítása – elnyerte a 2008 – a kultúrák közötti párbeszéd európai éve magyarországi ötletpályázatának hivatalos programja megtisztelő címet.

■ BODA ZSUZSA

FOTÓ: LUKÁCS GÁBI

szegi a kéziratos korszak fejleményeit. Bemutatja a hazai latin és a legszebb magyarságú biblikus kódexek híres példáit, az úgynevezett huszita Bibliák közé tartozó Bécsi vagy a Jordánszkyés az Érdy-kódex mellett könyvtáraink legrégebbi válogatott Vulgata-kéziratait.

A reformáció korától a kronológiai rendet is figyelembe véve

mellett külön egységet képviselnek az izraelita és ortodox fordítások – remekművű egyházművészeti tárgyak társaságában.

A 2009 márciusáig látogatható kiállítás középpontjában a szakrális tereknek, befejező egységében pedig az iskoláknak a biblikus műveltségre gyakorolt hatására látható egy-két példa. A magyar történelem és műve-

A „Biblia Sacra Hungarica – A könyv, mely örök életet ad” című kiállítás 2009. március végéig hétfő kivételével naponta 10 és 18 óra között tekinthető meg az Országos Széchényi Könyvtárban (Budavári Palota F épület).

Vándorló Bibliák

► Helyi programból fél éven át utazó vándorkiállításá nőtte ki magát a pusztaföldvári kezdeményezés. A Bibliatéka című tárlatot tizenhárom településen összesen tizennégy helyszínen tekinthették meg az érdeklődők. Lászlóné Házi Magdolna evangélikus lelkészt akkor kérdeztük, amikor a kiállítási anyag visszaérkezett az utolsó helyszínről Pusztaföldvára.

– Mi volt a céljuk a kiállítás megrendezésével?

– Már az év elején megfogalmazódott bennünk, hogy a Biblia éve sorozatnak csak akkor van értelme, ha nemcsak központi programokkal hívják fel a figyelmet az egyházak a Szentírás szerepére, hanem mi magunk is megrendezzük a saját Bibliáévünket. Ezért állítottuk össze kiállításunkat. Elsősorban az általam pártolt gyülekezetek saját kötetit akartuk bemutatni, de a több hónapos kutatás közben gyülekezeti tagok, lelkész kollégák és szomszéd egyházközsegek is felajánlották segítségüket.

– Honnan érkeztek a kiállított darabok?

– A legtöbb – különféle kiadású, több tucat nyelven íródott – Bibliát Liptákné Gajdacs Mária békéscsabai lelkész testvérem bocsátotta rendelkezésünkre. Sok érdekességet kaptunk Kövesdy Zsoltól, aki a kiállítás összeállításakor a hozzám tartozó Magyarbányhegyes plébánosa volt, és több érdekes kötet érkezett az orosházi és a szarvas-ótemplomi gyülekezetektől.

– Hogy lett a helyi programból a Dél-Alföldet bejáró kiállítás?

– Akik hozzájárultak a kiállítási anyaghoz, azt kérték, hogy feltétlenül vigyük el hozzájuk is a gyűjteményt. Aztán sorban ér-

ősze a gregoriántól mai zeneszerzőkig, az egyes számokhoz tartozó részt bejelöltük két Bibliában, így zenehallgatás közben követni lehetett, hogy miről is játszik a zenekar. Népszerű volt a

FOTÓ: LÁSZLÓ JENO CSABA

keztek a telefonok különböző településekről, hogy hallottak a kezdeményezésről, és szívesen otthont adnának a tárlatnak.

– A Bibliák mellett a Szentírás történetét is megismertették a látogatókkal...

– Igen, összegyűjtöttük a legfontosabb tudnivalókat a Biblia eredetéről, az egyes könyvek keletkezéséről, a magyar fordítások történetéről. És nemcsak történelmi személyiségeknek a Bibliáról írt gondolatait osztottuk meg a látogatókkal, hanem kérésünkre közéleti emberek is elküldték vallomásukat a Szentírásról. Így került a kiállítási paravánra többek között a híradós Síveges Gergő, valamint a popénekes Szandi levele is.

– A Bibliákat nem csupán kiállítási tárgyként kezelték...

– Nem véletlenül. Az volt a célunk, hogy a látogatók kinyissák, forgassák és olvassák a könyvek könyvét. Ezért a kevésbé védett kötetekbe bele is lehetett lapozni. Két lemezre pedig bibliai témájú zeneműveket gyűjtöttünk

bibliai totó is, amelynek helyes megfejtői között egy-egy Szentírást sorsoltunk ki.

– Milyen helyszíneken tartották ezeket a kiállításokat?

– Elsősorban nem szakrális tereket kerestünk. Tudatosan vittük a tárlatot könyvtárakba és művelődési házakba is. Talán ez is hozzájárult ahhoz, hogy sok, gyülekezethez nem tartozó ember is megtekintette a gyűjteményt.

A helyi szervezők gyakran más programokkal is kiegészítették a kiállítást; Földváron Németh Mihály békéscsabai lelkész szentföldi élménybeszámolója, Nagyszénáson egy csángó népdalénekes bemutatkozása, Nagybányhegyesen a Stella énekegyüttes bibliai témájú koncertje kapcsolódott a tárlathoz, Mezőberényben pedig a városi ünnepségsorozat része volt a program. A visszajelzések egyértelműen bizonyították, hogy nem dolgoztunk hiába, sikerült méltóképpen megünnepelnünk ezt a különleges évet.

■ –Ó–Ő–A

Egy kis gyülekezet nagy értékei

Amikor a fenti címet olvassuk, mire gondolhatunk? Talán csak nem nyert valamit? Vagy talán régen, néhány évtizeddel ezelőtt elvesztett értékeiből kapott vissza valamit, talán éppen kárpótlást? Vagy valamilyen nagy pályázaton érték el eredményt, jutottak támogatáshoz? Meg kell mondanom őszintén: a nemescsói–meszlényi–acsádi–kőszegdoroszlói gyülekezetek nagy része bizony ezekből is tapasztalt valamit az elmúlt években. De most nem erről van szó.

A lelkész házaspár a Biblia évét akarta a kis gyülekezetben emlékeztetni tenni. Az alkalmat nemcsak azzal tették széppé, hogy előadást tartottak, hanem különös módját választották az ünneplésnek. Kihirdették, hogy mindenki nézzen körül a polcon, esetleg menjen fel a padlásra is, és keressen a lomok között régi könyveket: Bibliát vagy énekeskönyvet, esetleg valamilyen áhitatoskönyvet.

A legszebb az egészben, hogy a gyülekezet szót fogadott. Megindult a keresés és gyűjtés. Amit találtak, azt behozták a lelkészi hivatalba vagy istentiszteleti helyeikre. A lelkész házaspár pedig nem tett mást, mint ezekből rendezett kiállítást.

S kiderült, hogy a kis közösségnek nagy értékei vannak. A nemescsói, mint tudjuk, artikulás

gyülekezet is volt az elnyomatás idején, s itt szolgált néhány évig idős Ács Mihály neves prédikátor is. Két 1785-ös Zöngedőző menyeyi kart is találtak a régi könyvek között a gyülekezeti tagok. Mindkettő eléggé megviselt állapotban van, de az egyiknek például a család még kis ládat is készített, hogy óvja, védje régi könyvét. Ezek voltak a legrégebbi kötetek a most előkerültek között.

Gondoljuk el, szinte két évszázadig heverték valahol – az egyiket tudatosan óvták, a másikat nem tartották ilyen becsben. S most ott vannak a kiállítás közepén, tárlóban, és még az is lehet, hogy valami módon restaurálhatták, és maradhatnak tovább is.

Hasonló élmény volt, amikor egy 1850 táján kiadott Bibliát hoztak be. Talán tudjuk, hogy ez ma már hungarikumnak, nemzeti sajátosságának is számít. Lát-szik rajta, hogy valamikor olvasták, lapjai szinte rojtossá lettek. Akié volt, az valóban értéknek tarthatta. A család pedig őrizte híven a régi Szentírást. Most ez a könyv is a tárlóba került. Külön állították ki az 1704-ben hetedik kiadásban Casselben nyomtatott Bibliát, amelynek külön érdekessége, hogy az apokrif iratokat is tartalmazza Károli Gáspár fordításában.

De hozták a gyülekezeti tagok

a régi szép énekeskönyveket is. Ezek is értékek, s nem csak komoly tartalmuk miatt – a bejegyzések teszik őket még értékesebbé. Van köztük olyan, amelyből szinte családörténetet lehetne írni: elmeséli a könyv, hogyan került kézről kézre, nemzedékről nemzedékre. Vagy ott van egy század eleji konfirmációi emléklap. Meddig szoktuk a konfirmációi emléklapot őrizni manapság? Valaki pedig nemzedékeken át őrizte, és biztosan sokszor tekintett rá hálával és szeretettel. Lehetne folytatni a sort...

E kiállítás „vándorkiállítás” lesz, végigjárja a társgyülekezeteket. S közben emlékek idéződnek fel. De a legfontosabb: ezen a módon újra előkerül a Biblia, az énekeskönyvek és áhitatoskönyvek. S nem csak úgy lehetnek értékké, hogy tárlóba kerülnek! Hanem úgy, ha újra felfedezzük és kézbe vesszük őket, s ami bennünk áll, azt a szívünkbe vesszük.

Mert a kiállítás végső célja nemcsak a régi kincseink őrzése, hanem az, hogy Isten igéje, az énekek és imádságok újra érték-ké legyenek. Mert nem mi tartjuk, őrizzük őket, hanem ők tartanak, őriznek minket az örök életre. Hasonló élményeket kívánunk sok kis vagy nagyobb gyülekezetnek!

■ D. KEVEHÁZI LÁSZLÓ

HIRDETÉS

szereket.éhség.

Számlaszám: 11705008-20464565

Kérésére csekket küldünk! (06-1) 208-4932/101

A Magyar Ökumenikus Segélyszervezet hazánk egyik legnagyobb, nemzetközileg is elismert segélyszervezete.

Munkánk során az idei évben is több mint 200 ezer alkalommal segítettünk hozzáértéssel és szeretettel a hátrányos helyzetű családokon és gyermekeken – nemre, nemzetiségre, vallásra és világnézetre való tekintet nélkül, a rászorultság elve alapján.

Kérjük, csatlakozzon hozzánk, és adományával segítse munkánkat! Köszönjük!

on-line adományozás
www.segelyszervezet.hu

Velünk egy jobb Világot! Csatlakozzon hozzánk!

Magyar Ökumenikus
Segélyszervezet

ADVENTI KÖNYVVÁSÁR

▶ A Luther Kiadó adventi könyvvásárának keretében 2008. november 30. és december 23. között 10–50%-os kedvezményrel árusítjuk kiadványainkat. A kedvezményeket igénybe vehetik kedves olvasóink **könyvesboltunkban** (Budapest VIII. kerület, Üllői út 24. – nyitva tartás: hétfőtől péntekig 9 és 18 óra, szombaton 9 és 13 óra között), **elektronikus könyvesboltunkban** (<http://bolt.lutheran.hu>), illetve **levélben, faxon és e-mailben elküldött megrendelés esetén is** (cím: Luther Kiadó, 1085 Budapest, Üllői út 24.; fax: 1/486-1229; e-mail: kiado@lutheran.hu). A kedvezmény a 2008. december 23-ig címünkre beérkezett megrendelésekre érvényes. Ötezer forint feletti vásárlás esetén a postaköltséget is átvállaljuk.

ÚJDONSÁGOK

Útmutató 2009

148 oldal – olvasmányokkal 220 oldal,
119×163 mm, kartonált
330 Ft, illetve 530 Ft

Evangelikus naptár 2009

242 oldal, 142×197 mm, kartonált
750 Ft

Döbrentey Ildikó: Beszélgetek az Úrral – 21. századi imák

Egy asszony, Ildikó, feleség, édesanya, családtag őszintén tárja fel szívét ebben az imádságos könyvben, nemcsak olvasói előtt, hanem Urának, Istenének is. Megosztja velünk imádságait. Gondolatai gyakran a mi gondolataink, művészi formában kifejezve. Saját hangját használja, egyben mai emberek érzeit, gondolatait, töprengéseit és hálaadását is kifejezi. Nem kötött templomi, liturgikus szöveget ad, hanem egy gyakorló keresztény hangját szólaltatja meg, emberi hangot a hétköznapiakból, de ünnepi stílusban, hiszen Istennel beszél. A szer-

rendülés nélkül végigolvasni. Olyan kérdések elé állítja az olvasót, mint a bibliai Jób könyve, miközben részvét és szeretet ébred benne a sokat szenvedett, Krisztusába kapaszkodó költőnő iránt.

256 oldal, 120×180 mm, keménytablás
1980 Ft 1782 Ft

Galambos Ádám (szerk.): Asztali beszélgetések 2. – A csendesség felé

Az Asztali beszélgetések sorozat második kötetében szereplő beszélgetések:

Szemadám György festőművész, író és Ócsai Zoltán lelkész (Lent és fent – transzcendencia az életünkben)

Koltai Lajos filmrendező, operatőr és Percze Sándor lelkész (Kifejzési formák – prédikáció és filmművészet)

Heller Ágnes filozófus, Jókai Anna író, Csepregi András teológus és Fabiny Tamás püspök (az első kötet könyvbemutatója)

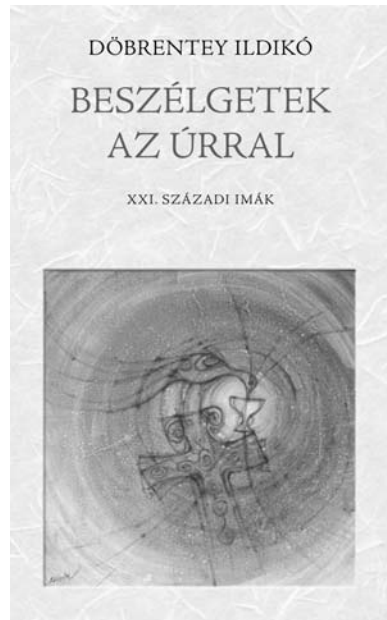
Berez András ének- és mesemondó és Hankovszky Béla Jácint katolikus tábori pap (A hagyomány ereje)

Böjte Csaba ferences rendi szerzetes és Roszik Ágnes, a Tessedik Sámuel Családok Átmeneti Otthonának vezetője (Segítő erő – szociális kérdések)

A kötetet Vinczellér Imre, Hefter László, Péreli Zsuzsa, Polgár Rózsa és Szuppán Irén alkotásai díszítik.

A könyv megvásárlásával a Dévai Szent Ferenc Alapítványt támogatja.

180 oldal, 150×210 mm, keménytablás
2200 Ft

ző finom, érzékeny lélek, kreatív ember, gondolataival is tud nevelni, formálni bennünket, kortársait. Nemcsak okosan, de szépen adja tovább, amit ő is úgy kapott. Magasba emel, és a magasból látatja napi gondjainkat és örömeinket. A fent és lent harmóniájában él és dimenziójában gondolkodik.

A kötetet Angyal Júlia festőművész képei díszítik.

152 oldal, keménytablás, 130×210 mm
980 Ft 882 Ft

Sz. Bérczi Margit:

Búval teljes esztendeim – Petrőczy Kata Szidónia életregénye

A szerző mély átéléssel írt munkáján érződik, hogy teljesen hatása alá került a költőnő személyének, ezért a korát és környezetét igen hitelesen tudta megrajzolni. Érzékeny lelkivilága, irodalmi kifejezőkészsége kiválóan adja vissza a sokat szenvedő, megváltó Krisztusának váltásába kapaszkodó költőnő életsorsát.

A 400 éve elhunyt evangélikus költőnő életregényét szinte lehetetlen meg-

Krähling János, Vukosavljev Zorán (szerk.): Új evangélikus templomok

Az album az 1987-től épült új evangélikus templomokat mutatja be gyönyörű fotókkal, építészeti leírásokkal és az elmúlt húsz év templomépítészetét értékelő tanulmányokkal.

52 oldal, 230×275 mm, keménytablás
December közepi megjelenés

Gömböcz Elvira (szerk.):

Alternatív globalizáció a népekért és a Földért

Az Eszmecsere sorozat 5. kötetének fókuszában az Egyházak Világtanácsának (EVT) jelentős és ma is aktuális dokumentuma van, amelyet közgazdászokból és teológusokból álló nemzetközi szakértői csoport készített el *Alternative Globalization Addressing Peoples and Earth* (AGAPE) címmel. Az alapos szakértői munkával kidolgozott írás elkészülté óta (2005) eltelt 3 év azonban szükségessé tette, hogy a magyar fordítást ne pusztán önmagában, hanem a dokumentumot értékelő és a téma továbbgondolását ösztönző dolgozatok kíséretében adjuk közre. Az AGAPE nyelvezete nem csupán szakemberek, hanem bárki számára érthető, ezért célunk az, hogy a magyar fordítás minél szélesebb körben ismertté váljon, és eszmecsereket, viták alapjául szolgáljon gyülekezetekben és más kisközösségekben is. A kötet a Luther Kiadó és Védegytel közös kiadásaként jelent meg.

185 oldal, 120×195 mm, kartonált
980 Ft 882 Ft

Béres Tamás, Kodácsy-Simon Eszter, Orosz Gábor Viktor (szerk.): **Krisztusra tekintve hittel és reménnyel** – Ünnepi kötet Reuss András 70. születésnapjára 70. születésnapján ünnepi kötetet köszöntök kollégái, tanítványai, a tudományos párbeszédben „beszélgetőtársak” az Evangélikus Hittudományi Egyetem professzorát. A tanulmányokat öt téma-

körbe csoportosítva olvashatjuk: dogmatika, biblikum, teológiatörténet, kommunikáció, szociáletika. A kötet szerzői: Béres Tamás, Boda László, Bölskei Gusztáv, Csepregi András, Csepregi Zoltán, Fazakas Sándor, Ferge Zsuzsa, Gáspár Csaba László, id. Hafenscher Károly, Harmati Béla, Horányi Özséb, Kodácsy Tamás, Kránitz Mihály, Lukács László, Nemeshegyi Péter, Orosz Gábor Viktor, Pósfay György, Pröhle Gergely, Puskás Attila, Szabó János, ifj. Szabik Imre, Szentpétery Péter, Szűcs Ferenc, Takácsné Kovácsné Zelma, Véghegyi Antal, Wagner Szilárd. A kötet az Eszmecsere sorozat 4. köteteként jelent meg.

382 oldal, 164×234 mm, kartonált
9900 Ft 3150 Ft

Boda Zsuzsa (szerk.): Karácsonyi történet Kreatív gyermekkönyv

A füzet Jézus születését, a pásztorok és a napkeleti bölcsek látogatását meséli el. Kis kezűgyűgyességgel a szereplők meg is elevenednek a lapokon...

16 oldal, 285×202 mm, irkafűzőtt, melléklettel – 720 Ft

BIBLIÁK

Új fordítású Bibliák

1216 oldal, színes térképmellékletekkel, műbőr kötés

Közepes (sötétkék, zöld és bordó színben) 120×167 mm, 2400 Ft

Nagy – 140×198 mm, 2900 Ft

Újszövetség és Zsoltaérok könyve

A Biblia éve tiszteletére megjelent kiadás. 376 oldal, 117×165 mm, vastag papírkötés 1100 Ft

Újszövetség – képes 618 oldal, 140×225mm, kartonált 3800 Ft

Károli-fordítású Bibliák

1200 oldal, műbőr kötés

Kicsi – 110×170 mm, 2100 Ft

Kis családi – 140×200 mm, 2600 Ft

Nagy családi – 170×250 mm, 3200 Ft

Kétnyelvű Újszövetségek (új fordítású)

Angol–magyar – 751 oldal, 125×182 mm, műbőr kötés, 2200 Ft

Német–magyar – 795 oldal, 125×182 mm, vászonkötés, 900 Ft

Román–magyar – 777 oldal, 125×182 mm, műbőr kötés, 690 Ft

Szlovák–magyar – 709 oldal, 125×182 mm, műbőr kötés, 590 Ft

Biblia magyarázó jegyzetekkel (új fordítású)

1608 oldal, színes térképmellékletekkel, 170×240 mm, műbőr kötés 4100 Ft

Deuterokanonikus bibliai könyvek

183 oldal, 172×242 mm, vászonkötés 950 Ft

KOMMENTÁROK A BIBLIÁHOZ

Muntag Andor: Jób könyve

385 oldal, 145×203 mm, keménytablás
1600 Ft 1120 Ft

Grünvaltszky Károly: Énekek éneke, avagy a szerelem iskolája

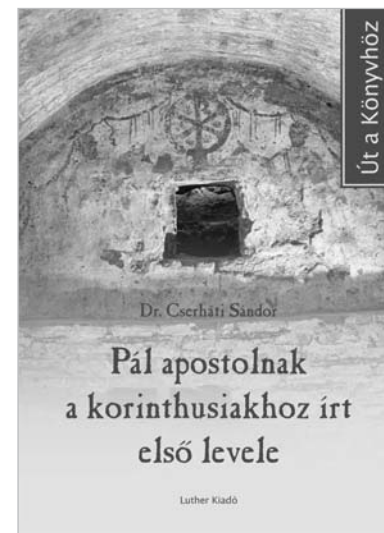
64 oldal, 104×199 mm, kartonált
280 Ft 140 Ft

Pröhle Károly: Lukács evangéliuma

384 oldal, 144×197 mm, kartonált
490 Ft 225 Ft

Cserháti Sándor: Pál apostolnak a korinthusiakhoz írt első levele

876 oldal, 143×203 mm, keménytablás
9600 Ft 5040 Ft

Cserháti Sándor: A filippbeliekhez írt levél

244 oldal, 141×200 mm, kartonált
920 Ft 260 Ft

IGEHIRDETÉS-KÖTETEK

Scholz László: Az evangélium Pál szerint

1948 és 1952 között Scholz László a Római levelet a zuglói evangélikus templom szószékén sorozatban végigvette. A Római levél szószéki feldolgozása magyar evangélikus szerzőtől még nem jelent meg. Magas szintű lutheri teológiát képvisel, a szerzőre jellemző, kiváló szépírói stílusban.

148 oldal, 168×238 mm, kartonált
990 Ft 275 Ft

Scholz László: Jézussal egy asztalnál

Evangelizációs igehirdetések

36 oldal, 147×201 mm, kartonált
120 Ft 60 Ft

Szabó Lajos (szerk.): Hullámhossz

A kötetben evangélikus lelkészeknek az egyházi esztendő ünnepeire, illetve kazuális alkalmakra szóló igehirdetéseit olvashatjuk.

305 oldal, 168×237 mm, kartonált
1600 Ft 1120 Ft

CSENDES PERCEK

Rados Péter (szerk.):

Egy csepp emberség esték

Az Asztali Beszélgetések Kulturális Alapítvány segítségével Lengyel Anna és Rados Péter elindította az *Egy csepp emberség* esték nevű rendezvénysorozatot, amelyen a két házigazda továbbra is megszólaltatja mindazokat, akik saját emberségük lelki-szellemi gazdagságából valami fontosat ki szeretnének fejezni, és meg szeretnének osztani embertársaikkal.

Az *Egy csepp emberség esték* a társadalom széles palettájáról szólaltatja meg a legkülönbözőbb területeken tevékenykedő embereket. Írók, költők, képzőművészek, irodalom- és művészettörténészek, jogászok, orvosok, természettudósok, lelkészek, előadóművészek, újságírók, sportolók, egyetemi hallgatók stb. beszéltek életvezérlő elveikről, világszemléletükről, életfilozófiájukról – az emberség lényegének és jelenségeinek megannyi, egy-egy csepp egyedi és megismételhetetlen aspektusáról.

Ebben a kötetben az olvasók már nemcsak az egy-egy csepp emberség legkülönbözőbb kifejezési formáival gazdagodhatnak, hanem a rendezvényeken készült bőséges képanyag révén a tartalmat, színvonalas kulturális töltekezést biztosító *Egy csepp emberség esték* felemelő és derűs hangulatvilágába is betekintést nyerhetnek.

216 oldal, keménytáblás, 16,4×23,5 mm
 550 Ft 2295 Ft

Szabó Lajos (szerk.):

Fényforrás – Tíz karácsonyi szó a léleknek

A tenyerünkben hordozhatjuk a karácsonyi szavakat, egy-egy napig legalább. Az ünnepen jobban fáj azoknak a hiánya, akik már nincsenek velünk. Kétség-telenül fájdalmas az egyedüllét és a magány is, de egy szikrányi fény eljuthat hozzánk ezekről a lapokról, az imádságokból. De lecsendesítheti az ünnepet sokszor minden ok nélkül feltörő családi perpatvar és veszekedés is egy kis lelki csendességgel. Esetleg visszahívja buktató, veszélyes utakra. Vagy csupán hosszú idő után ismét törődünk a lelkünkkel...

64 oldal, 150×210 mm, irkafűzött
 790 Ft 711 Ft

Szabó Lajos (szerk.): **Határ menti meditációk**

128 oldal, 150×210 mm, kartonált
 980 Ft 882 Ft

Fabiny Tamás: **Ajtórésnyi zsolnár**

A szerző a hagyományos formákkal némileg szakítva fogalmazza meg gondolatait hitről és kételyről, útkeresésről és megérkezésről, magáról és másokról – és legfőképpen arról az Istenről, akihez kislányként a „Tessék mondani, tegezhetlek?” kérdéssel lépünk oda. Aki elolvassa ezt a kis könyvet, az megérti az addig bizonyára talányos címet. Az ajtórés egyaránt utal az alkalomszerűsége, a szüntelen küszöbön állásra, valamint arra, hogy valaki érkezik. Az *Ajtórésnyi zsolnár* című kötetet elsősorban fiataloknak, illetve mindazoknak ajánljuk, akik az Istenről való beszéd és az Istenhez szóló imádság új formanyelvét keresik.

192 oldal, kartonált, 133×157 mm,
 1220 Ft 1098 Ft

Gáncs Aladár: **Élő víz**

Az *Evangélikus Élet* Élő víz rovatában több éven keresztül olvashatók voltak Gáncs Aladár írásai. Kötetünk ezen írások közül válogat, illetve kiegészül számos, korábban nem publikált írással. Témája

szertint a könyv végigmegy az egyházi esztendő minden üzenetén, s a hétköznapi hitünk gyakorlásának, megélésének kérdései kerülnek elő. Ez a könyv tehát segít átgondolni hitünk kérdéseit, ugyanakkor keresztény életünk napi feladatait és ajándékait is.

208 oldal, 12,4×18,3 mm, kartonált
 840 Ft 672 Ft

Zászkaliczky Zsuzsanna (szerk.):

Tarisznyakönyv – Polgár Rózsa kárpitjai versekkel

80 oldal, 16,4×16,4 mm, keménytáblás
 1680 Ft 1512 Ft

Szemerei Gábor: **Belső szoba – Meditatív, predikatív versek, faplasztikák, vallomások**

134 oldal, 14,8×210 mm, kartonált
 1100 Ft 910 Ft

Szemerei Gábor: **„Serdüljétek énhozzám”**

Gyermekversek nem csak felnőtteknek
 136 oldal, 14,8×210 mm, kartonált
 1100 Ft 1040 Ft

Szemerei Gábor: **Lélekek – Négy soros falatkák**

2 kötet, 130 és 132 oldal, 103×70 mm, kartonált, I–II. kötet: 1300 Ft

Johann Gyula (szerk.): **Nyitott ajtó I–II.**

A kötetben hetvenkét evangélikus teológushallgató áhítatait közöljük; olyan fiataloké, akik küldetésükre készülve gondolnak meditációkkal, imádságokkal a földi vándorúton velük együtt haladókra.

233 és 228 oldal, 140×196 mm, kartonált
 940 Ft és 940 Ft 658 és 658 Ft

Julianna Ray: **Jövevények és vándorok**

A monarchia békés éveitől háborún, a kommunista érában és az emigráció kezdetéig vezet egy család három nemzedékének igaz története. Középpontjában az író édesanyja, Sári mama áll, a kedves, békés, szellemes asszony, akinek a lelkierejét a viszontagságok nem törték meg: idős-korában új otthonra talált Angliában.

197 oldal, 120×165 mm, kartonált
 200 Ft 100 Ft

Szalay Tamás: **Uram, igéd örökké megmarad**

Heti meditációk találhatók ebben a könyvben. A szerző az egyházi év szerint haladva veszi sorra a heteket egy-egy jellemző igét választva meditációi alapjául. Szalay Tamás, aki a meditációk írásakor a Protestáns Tábori Lelkészi Szolgálat püspökhelyettese volt, ezeket a meditációkat saját gyülekezetére – kiskatonákra, hivatásos katonákra és családtagjaira – gondolta írta.

112 oldal, 109×196 mm, kartonált
 360 Ft 180 Ft

Christoph Klein: **Fény az út végén**

„Egy évvel feleségem, Marlene Klein halála után belső kényszert éreztem, hogy valahova csendes helyre vonuljak vissza. Össze akartam foglalni írásban azokat a bizonyágtételeket és megtapasztalásokat, amelyeket betegsége és halála idején feljegyeztem. Azokat a vizsgáló és utat mutató gondolatokat, amelyek németországi kezelésének hosszú hónapjai idején folytatott élénk levelezésünkből és a temetésekor mondott beszédekből valók.”

163 oldal, 141×200 mm, kartonált
 380 Ft 190 Ft

Veled egy életen át!

A könyv segítségére kíván lenni a jegyesoktatásban a lelkészeknek és a házastársaknak egyaránt; elkíséri az olvasót a felnőtté válás korszakától az időskorig, a párválasztás örömeitől az övezegység fájdalmas állapotáig.

108 oldal, 120×185 mm, kartonált
 260 Ft 130 Ft

ISMERETTERJESZTÉS

Galambos Ádám (szerk.): **Asztali beszélgetések – Öt párbeszéd**

Az *Asztali Beszélgetések Kulturális Alapítvány* által szervezett beszélgetéssorozat azt a célt szolgálja, hogy evangélikus lelkészek, teológusok korunk aktuális társadalmi, közéleti, kulturális, tudományos kérdéseiről folytassanak párbeszédet az adott téma szakterületének egy-egy képviselőjével. A beszélgetőpartnerek a társadalom, a közélet, a kultúra, a művészet és a tudomány legkülönbözőbb területein tevékenykedő emberek: írók, költőkkel, képzőművészekkel, irodalom- és művészettörténészekkel, teológusokkal, jogászokkal, orvosokkal, természettudósokkal, előadóművészekkel folytatott dialógusokon keresztül zajlik a szellemi-kulturális hídépítés egyház és világ között. Az *Asztali beszélgetések* öt dialógus szerkesztett változatát tartalmazó első kötetéhez *Hankiss Elemér* írt előszót. Az asztalhoz telepedő beszélgetőpartnerek a következő témákban osztották meg gondolataikat hallgatóságukkal: *Esterházy Péter* író és *Fabiny Tamás* püspök az identitásról, *Heller Ágnes* filozófus és *Jutta Hausmann* teológiai tanár a *Genézis* könyvről, *Jelenits István* piarista szerzetes és *Csepregi András* teológus *Isten törvényének* mai értelmezéséről, *Jókai Anna* író és *Lengyel Anna* egyházkerületi felügyelő az értelmiség küldetéséről és felelősségéről, *Vekerdy Tamás* pszichológus és *Réz-Nagy Zoltán* lelkész pedig a „Tiszteld atyádat és anyádat!” parancsolatról és a családról folytatott disputát és eszmecsereket. A kötetben olvasható dialógusokhoz egy-egy harmadik beszélgetőtárs is csatlakozott: a disputák témái és gondolatmenetei művészeket ihlettek arra, hogy képzőművészeti alkotásokkal járuljanak hozzá a beszélgetések gondolatosságának többszörös ábrázolásához és értelmezéséhez.

164 oldal, 150×210 mm, keménytáblás
 1750 Ft 1575 Ft

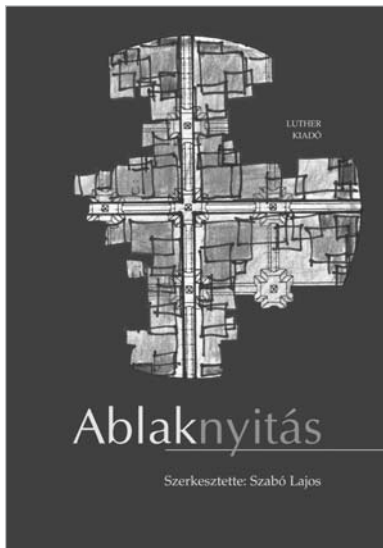
Gémes István: **Igen, Atyám!**

Régóta vitatott kérdés, hogy Jézus tudott-e előre a rá váró végről, és ha igen, akkor miként vélekedett róla. Ebben a füzetben a szerző kísérletet tesz arra, hogy Jézus véleményét magából Krisztus igehirdetéséből bontsa ki.

112 oldal, 100×140 mm, kartonált
 260 Ft 182 Ft

Szabó Lajos (szerk.): **Ablaknyitás**

A többségében fiatal doktoranduszok és lelkészek munkájából létrejött felmunktatási segédanyag az egyház alapvető kérdéseit tárgyalja, úgymint a Biblia, a szentségek, a keresztény spiritualitás, az egyházi ünnepek, a teremtettség és a keresztény

ember viszonya stb. A kötet alapvető szándéka szerint közérthetően kívánja sorra venni azokat a kérdéseket, amelyeknek a mai újragondolása segíthet megérteni a tanítványi küldetésünkben.

412 oldal, 166×238 mm, kartonált
 3300 Ft 1610 Ft

Fabiny Tibor: **A Magyarországi Evangélikus Egyház rövid története**

Ez a füzet át kívánja tekinteni az evangélikusság magyarországi történetét az országban való megjelenésüktől kezdve egészen 1989-ig. Természetesen ilyen terjedelemben nem lehet részletesen elemezni az egyes eseményeket, illetve bemutatni személyeket, de az evangélikusság történetével való ismerkedéshez nélkülözhetetlen eszköz. (Angol és német nyelven is kapható.)

96 oldal, 145×200 mm, irkafűzött
 310 Ft 155 Ft

Luther Márton, a reformátor

A 2006 szeptemberében-októberében Budapesten is megrendezett Luther-kiállítás segédanyagaként jelent meg a kiállításvezető magyar nyelven. Benne a reformátor rövid életrajza, illetve számos dokumentum, festmény és fénykép színes reprodukcióit is megtaláljuk.

76 oldal, 190×284 mm, kartonált
 1195 Ft 836 Ft

Levelek Európának

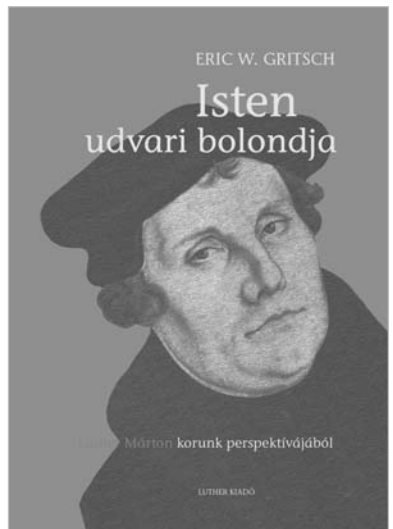
A *Melanchthon* születésének 500. évfordulója alkalmából rendezett nemzetközi vándorkiállításához készült katalógus, amely a kiállítás tematikája szerint ismerteti a reformátor-humanista *Melanchthon* életét és munkásságát.

76 oldal, 209×269 mm, kartonált
 600 Ft 300 Ft

Eric W. Gritsch: **Isten udvari bolondja – Luther Márton korunk perspektívájából**

Ki volt Luther Márton? Csalódott, kiugrott szerzetes, aki leckét adott keresztény szabadságból egy totalitárius keresztény kultúrának; bőbeszédű pap-professzor, a munka megszállottja, aki természetben, a zenében és a nyelvben feltáradó határtalanul jó érzékkel és ízléssel ragadja meg; akinek jelszava – „Itt állok...” – egy olyan mozgalom harci kiáltása lett, amely elkötelezte magát a hierarchikus klerikalizmus elleni harca? Ez csak kis ízelítő a sok képmásból. Ez a könyv a történeti Luthert, valamint a legfontosabb tudományos felfedezéseket próbálja meg visszatekintés formájában ismertetni. Az a célja, hogy egyszerűen mutassa be és értékelje Luther Márton. A szerző az amerikai Luther Kutatóintézet igazgatója.

344 oldal, 168×238 mm, kartonált
 2750 Ft 2200 Ft

Bálintné Kis Beáta: **A garamut hangja – Négy év Pápua Új-Guineában**

A szerző és családja 1995–1999 között négy évet töltött a pápuák szigetvilágában, több mint 13 000 kilométerre Magyarországtól. A könyvben kalandos úti beszámoló olvasható erről az időszakról. Megismerhetjük a szigeten lakó törzsek történetét és 20. század végi hétköznapiakat; azt, hogy miként tudott élni közöttük, segíteni életkörülményeik javításában egy keresztény magyar család – a vizsgálódó mérnök férj, az angoltanár feleség. A könyvet olvasva néha csodálkozunk, máskor már nem is tudunk mást tenni, mint nevetni a furcsa, sok tekintetben fájdalmasan ellentmondásos szigetvilág hétköznapijain. De ép-

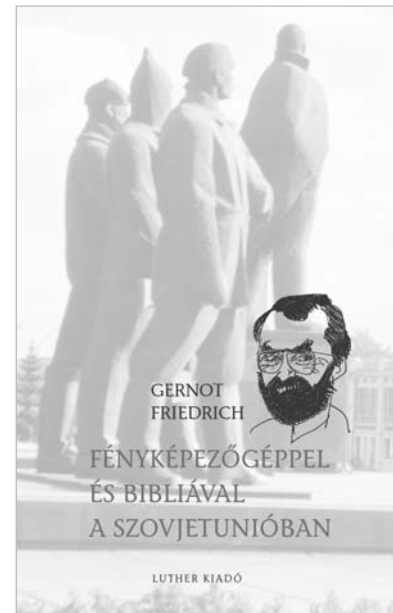
pen a sorok között lévő humor segít abban, hogy minden visszasság ellenére megszeressük ezt a távoli országot és lakóit – úgy, ahogy minden viszontagság ellenére a négy évet közöttük töltő magyar család megszerette. Kalandos misztiórtörténet a 20. század végéről...

194 oldal, 150×220 mm, kartonált
 880 Ft 528 Ft

Gernot Friedrich: **Fényképezőgéppel és Bibliával a Szovjetunióban**

Az utazást kedvelő tübingi lelkész és képzett énekes, Gernot Friedrich kalandos utakon látogatott meg keresztény gyülekezeteket vonattal, autóbusszal, kerékpárral, gyalog és stoppal, hogy beszélgetésekkel, ajándék Bibliákkal, prédikációkkal és énekléssel építsen ki kapcsolatokat az egykori Szovjetunió területén élő keresztényekkel. Útjai során a rendőrség és az államvédelmi titkosszolgálat megfigyeléseit kellett elviselnie, akadályait humorral és trükkökkel kikerülnie. A szerző sok fényképpel dokumentálja beszámolóját arról a korról, amikor a keleti tömbben még veszélyes volt valakinek magát kereszténynek vallania. Ez a könyv a felejtés ellen született.

212 oldal, 115×180 mm, kartonált
 790 Ft 711 Ft

Gottfried Voigt: **Bevezetés az egyház tanításába**

156 oldal, 148×209 mm, kartonált
 350 Ft 275 Ft

Káté – **Evangélikus keresztény hitünk rövid összefoglalása**

111 oldal, 115×200 mm, kartonált
 250 Ft 175 Ft

Gémes István: **Hungari et Transylvani**

Kárpát-medencei egyetemjárók Tübingenben (1523–1918)
 166 oldal, 139×195 mm, kartonált
 950 Ft 665 Ft

Zászkaliczky Zsuzsanna (szerk.): **„Együtt az ország népével” – Evangélikusok 1956-ban**

Az Evangélikus Országos Gyűjtemények kiadványa 1956-nak kíván emléket állítani. És azoknak az evangélikusoknak – lelkészeknek, egyetemi hallgatóknak, teherautó-sofőrnek, mérnöknek –, akik hittal vállalták a küzdelmet. Mindenki a maga eszközeivel. A kötetben megtaláljuk *Kinczler Gyulának* a forradalom idején készült felvételeit.

136 oldal, 220×220 mm, kartonált
 1700 Ft 1360 Ft

Csepreg 1621–1996

A füzet az evangélikus Csepreg feldúlásakor, 1621-ben elhunytak emlékére tartott ökumenikus istentiszteletre készült. Tartalmazza az ott elhangzott előadásokat is.

44 oldal, 125×179 mm, kartonált
 490 Ft 95 Ft

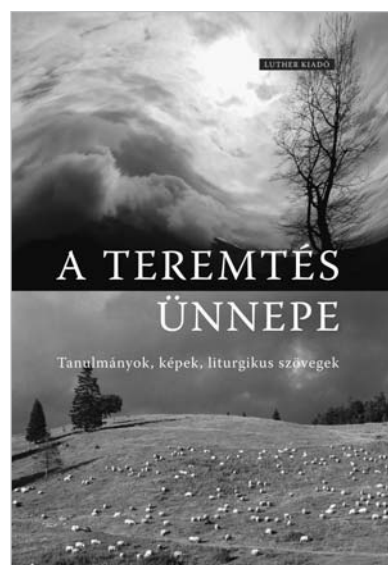

A teremtés ünnepe – Tanulmányok, képek, liturgikus szövegek

A könyv címében ünneplésre hív, mégpedig teremtésünneplésre. De vajon tudunk-e még igazán ünnepleni? Van-e egyáltalában okunk és jogunk az ünneplésre? Egyre inkább fenyegetett, vérszerű világban élünk: a nagyvárosokban alig kapunk levegőt, néha már csak palackos vizet merünk inni, lassan félünk kifeküdni a napra... A föld minden tájáról naponta zúdulnak ránk aggasztó hírek a természet pusztulásáról, az egyensúly felbomlásáról, a teremtett világ szenvedéseiről.

Az ökológiai krízis nem csupán sürgető gazdasági, politikai kihívás, hanem égető morális és teológiai kérdés is. Vajon fel tudjuk-e újra fedezni, hogy teremtésünk vagyunk? A teremtés koronái, akiket az alkotó és gondviselő Úr jó gazdaként küld a teremtett világba, „hogyan azt művelje és őrizze”? (1Móz 2,15)

167 oldal, 160×235 mm, kartonált
 1990 Ft 1755 Ft

Ágostai hitvallás – A Magyarországi Evangélikus Egyház hitvallási iratai 2.

Minden évszázadban legalább egyszer kiadták hazánkban az evangélikus teológiát megalapozó Ágostai hitvallást 1530-ban történt felolvasása óta. A 20. század különösen is termékeny volt ebből a szempontból. A legutolsó kiadás (1957) óta azonban ötven év telt el, példányai is mind elkeltek. A jelen kötet Nagy Gyula fordítását (1957) vette alapul, felhasználva Paulik Jánosét (1896, 1900) és Pröhle Károlyét (1930, 1943). A két azonos tekintélyű eredeti szöveg – latin és német – közül a korábbi fordításoknál is határozottabban a latin szöveget tolmácsolja a két fordító – Bódi Emese latintanár és Reuss András teológiai tanár –, akiknek ez az együttműködése új az Ágostai hitvallás eddig készült magyar fordításainak történetében. A hitvallás történetét bemutató rész sajátossága, hogy az 1530-as augsburgi birodalmi gyűlés részletesen leírt eseményeitől egészen 1555-ig, az augsburgi vallásbékéig vázolja fel a történeteket, és rövid kitekintést nyújt a Németországon kívüli, valamint néhány újabb fejleményre is.

207 oldal, 140×200 mm, keménytablás
 2200 Ft 1980 Ft

Luther Márton Kis kátéja

68 oldal, 98×137 mm, kartonált
 240 Ft 216 Ft

Klaus Douglass:

Isten szeretetének ünnepe

„Egyesek szerint az Isten szeretetének ünnepe forradalmian újszerű, sőt egyenesen botrányos könyv. Biztosíthatok mindenkit, hogy mindenféle felforgató szándék tá-

vol áll tőlem. Az azonban kétségtelenül igaz, hogy szeretném a fejről a talpára állítani azt, amit mi itt Nyugat-Európában »istentiszteletnek« nevezünk.”

296 oldal, 162×237 mm, kartonált
 1900 Ft 1520 Ft

Vajta Vilmos: A diakóniai teológia a magyar társadalmi rendszerben

Jelen kötet az egyház szocializmusban megtett útját mutatja be; középpontjában az evangélikus egyház áll. A „diakóniai teológia” teológiai programként ennek az egyháznak a keretein belül jött létre, és képviselői „megalapozott kísérletként” jellemezték, amely a szocialista társadalmi rendszerben az egyház és az állam közti problémát megnyugtatóan oldotta meg. A tanulmány végigtekint azon, amit a „diakóniai teológiáról” mondtak, és szembenézve vele vizsgálat alá veszi.

212 oldal, 130×197 mm, kartonált
 650 Ft 520 Ft

A norvég egyházi harc – Küzdelem az ideológiával (1940–1945)

A norvég evangélikus egyház harca a német megszállók és a helyi nemzetiszocialisták ellen a második világháború idején a szélsőjobboldali eszmék és erők elleni keresztény küzdelem egyik legfelbecsültebb példája. Ennek a harcnak a dokumentumaiból válogattuk össze a kötet anyagát, amelyben az ellenállás gyakorlati problémái és szervezeti kérdései mellett sűrűn találunk mélyreható, általános érvényű teológiai és erkölcsi felismeréseket is. A hagyományosan – részben jogosan, részben felületesen – lojálisnak minősített lutheri-evangélikus hozzáállás a világi felsőbbséghez éppen reformátori alapokon dőlt meg ekkor Norvégiában, és ezt a küzdelmet – a német példával ellentétben – lényegében az egész evangélikus egyház egységesen felvállalta.

204 oldal, 119×196 mm, kartonált
 1990 Ft 1431 Ft

Szabadulni az erőszaktól – Keresztény megközelítések

Az erőszakhoz való keresztény közelítésünk közös vezérgondolata: miképpen lehetünk fel az erőszakkal szembeni aktivitáshoz utat nyitó cselekvési irányvonalakat? A „vele szemben” megfogalmazás azonban eleve megkérdőjelezhető. Nem az agresszió ellen kell ugyanis erőnk mozgósítanunk, hanem a benne rejlő erő átalakításának, az energiák átfordításának, megszelídítésének és elaborációjának módjait szükséges felismernünk, alkalmaznunk, tanítanunk és általános „harcmodorként” a kultúra részévé tennünk. A tanulmányokon kívül a kötet számos, az erőszak leküzdése tárgyában megfogalmazott egyházi nyilatkozat szövegét is közli.

212 oldal, 120×197 mm, kartonált
 1450 Ft 1160 Ft

Meghívás egy közös útra

Az Ausztriai Egyházak Ökumenikus Tanácsa által kiadott szociális nyilatkozat egy szerteágazó dialógussorozat gyümölcse, egyben meghívás egy továbbvetető, az eddigi eredményeket elmélyítő párbeszédre az egyházak és a társadalom között. Azok a feladatok és megfontolások, amelyeket Ausztriában a társadalmat érintő kérdésekkel kapcsolatban megfogalmaztak, hazánkban is tanulságosak és követendőek lehetnek.

140 oldal, 120×197 mm, kartonált
 1450 Ft 920 Ft

Részvétel Isten missziójában a kien-gesztelődésért

Sok mai konfliktus az etnikai csoportok vagy nemzetek feszültségét tükrözi. Ezekben a helyzetekben az egyes keresztények és az egyházak arra kapnak elhívást, hogy a megbékélés követői legyenek. Egységkeresésükben Krisztus parancsának engedelmeskednek, „hogy egyek legyenek” (Jn 17,21), egységükben pedig Isten igazságosságát és gyógyulást óhajtotnak akaratának lehetnek hatásos jelei.

Néha azonban az egyházak közötti „törésvonalak” egybeesnek a társadalom törésvonalával, ahelyett, hogy megkérdőjeleznék és gyógyítanák őket. Megosztottságukban az egyházak gyakran tükröképei, sőt fokozói is lehetnek bizonyos etnikai csoportok és nemzetek közötti feszültségeknek. Az eredmény gyakran destruktív vagy akár végzetes is lehet.

Ez a tanulmány bibliai tudományokon, teológiai reflexiókon és társadalomtudományi kutatásokon alapul, valamint helyi egyházak tapasztalatán és reflexióin (Fidzsi-szigetek, Szudán, Észak-Írország, Sri Lanka). Az egység szükség-szerűségére alapozva a tanulmány teológiai és gyakorlati tanácsokat ajánl a konfliktushelyzetben élő keresztények és egyházak számára.

123 oldal, 114×180 mm, kartonált
 770 Ft 693 Ft

Nagy Gyula: Az egyház mai tanítása – Evangélikus dogmatika I–II/1.

I. kötet: 382 oldal, 142×200 mm, kötött
 1900 Ft 750 Ft

II/1. kötet: 159 oldal, 142×200 mm, kötött
 950 Ft 665 Ft

Paul Tillich: Létbátorság

Tillich Létbátorság című könyvében a modern ember szorongásának fenomenológiáját vizsgálja fel, de nemcsak arra vállalkozik, hogy ezt a jelenséget vegye szemügyre, hanem egyben magának a szorongásnak a kontextusát is – és ez a kontextus a bátorság. Elméletei megmaradnak az akadémikus keretein belül, a „művelt olvasónak”, nem kizárólag a szakgondolkodónak szólnak. Időszerte töretlen, különösen mifelénk, ahol az egzisztenciális szorongás szerkezetileg új dimenziói rajzolód-
 tak/rajzolódnak ki, mélyebbek, összetettebbek, történetileg mások, mint a nyugati társadalmakban élő embereknél, de gyökereikben mégsem különböznek. Közülünk is, most is sokakat megszólít.

208 oldal, 110×80 mm, kartonált
 680 Ft 340 Ft

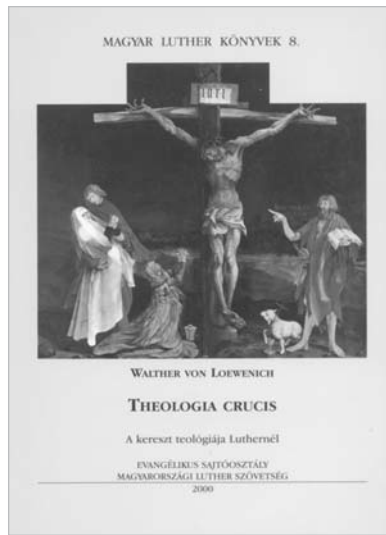
Heinz Zahrt: Mire jó a kereszténység?

259 oldal, 110×180 mm, kartonált
 1180 Ft 708 Ft

Walther von Loewenich: Theologia crucis

Luther különbséget tesz a „dicsőség teológiája” (theologia gloriae) és a „kereszt teológiája” (theologia crucis) között. A dicsőség teológusa a láthatatlan dolgokban keresi és szemléli az Istent, a kereszt teológusa viszont a látható kinyilatkoztatásban: a keresztben és a szenvedésben fedezi fel őt. A kereszt teológiája tehát nem elvont elmélet, hanem látásmód és életforma.

164 oldal, 141×197 mm, kartonált
 1200 Ft 600 Ft

Közös nyilatkozat a megigazulásról

A könyv az 1999. október 31-én Augsburgban az evangélikus és római katolikus egyházi vezetők által aláírt nyilatkozat dokumentumait tartalmazza.

105 oldal, 139×196 mm, kartonált
 680 Ft 340 Ft

Christoph Klein: Bosszú helyett megbocsátás – A megbékélés kultúrájának teológiai alapvetése

287 oldal, 166×238 mm, kartonált
 1900 Ft 1050 Ft

Csepregi Zoltán: Zsidómisszió, vérvád, hebraisztika

Ötven forrás a reformáció és a zsidóság kapcsolatának kérdéséhez, a szerző bevezető tanulmányával.

224 oldal, 168×238 mm, kartonált
 1650 Ft 1155 Ft

Csepregi Zoltán: Magyar pietizmus 1700–1756

Forrásgyűjtemény a magyarországi pietizmus történetéből a szerző bevezető tanulmányával, melyben a magyarországi pietizmus fenti időszakának történéseit és kutatásának forrásait igyekszik megismertetni az olvasóval.

320 oldal, 161×237 mm, kartonált
 650 Ft 325 Ft

Vajta Vilmos: Hitből fakadó élet

„A hitből fakadó élet átmenet a halálból az életre. Könyvem ezt szemlélteti az engedelmesség, a szenvedés és a szeretetközösség jelen társadalmunkban is aktuálissá vált problémáinak példáin. Ezzel keres választ arra a kérdésre, hogy mi a kereszténység sajátos üzenete, melyet csak az evangélium hirdet az emberiségnek.”

176 oldal, 142×197 mm, kartonált
 1950 Ft 175 Ft

Martin Nicol: Dramatizált homiletika

Martin Nicol professzor nagyszerű munkája lépésről lépésre végigvezet minket a prédikáció készítésének útján. Rácsodálkozhatunk arra, hogy a művészetek világa ma mennyire közel került az igehirdetés alkotói folyamatához. A szerző az élet sok-sok területéről hozott idézetekkel és esettanulmányokkal mutatja be a korszerű prédikálásnak a mai környezetével való kapcsolódási pontjait.

184 oldal, 123×205 mm, kartonált
 940 Ft 752 Ft

Pósfay György: A földön élő egész egyház – Mít tanított Luther Márton az egyház egyetemességéről?

202 oldal, 162×237 mm, kötött
 680 Ft 340 Ft

Vajta Vilmos: A szeretet keresztény értelmezése – A lundai teológia a múltban és a jövőben

56 oldal, 146×260 mm, kartonált
 150 Ft 75 Ft

Terray László: Izrael és az evangélium

60 oldal, 111×179 mm, kartonált
 190 Ft 75 Ft

Else Natalie Warns – Heinrich Fallner: Jerikó rózsája – A bibliodráma kézikönyve

Ebben az ún. bielefeldi iskola alapművének számító kötetben minden megtalálható, ami a bibliodráma elméleti és gyakorlati alkalmazásával kapcsolatban a hazai olvasók számára érdekes lehet. Hasznos kézikönyv lehet a drámapedagógiával foglalkozó tanároknak, mentálhigiénés, illetve más pszichoterápiás csoportfoglalkozást vezető, gyülekezeti, esetleg egyéb szociális vagy börtönpasztorációs szolgálatot végző munkatársaknak s mindazoknak, akik a bibliai szövegekben ebben a prófétákat nélkülöző korban is kutatják, s talán már felfedezni vélik a Bibliának a mai, posztmodern ember számára is valóságos és aktuális üzenetét, mondanivalóját.

245 oldal, 167×237 mm, kartonált
 2100 Ft 1470 Ft

Veöreös Imre: Az Újszövetség szingazdagsága

A szerző keletkezésük időrendjét követve mélyed el az egyes újszövetségi könyvekben. Leírja keletkezésük körülményeit, foglalkozik a szerzőség kérdésével, a könyv teológiai koncepciójával. Teszi mindezt – nem csak a szakemberek számára – érthetően, világosan.

144 oldal, 162×239 mm, kartonált
 800 Ft 400 Ft

Ordass Lajos: Válogatott írások (folytatás)

944 oldal, 170×235 mm, kartonált
 1600 Ft 800 Ft

Keveházi László: „Tegyetek tanítvánnyá minden népet”

Az első magyar nyelvű egyetemes misziótörténeti vázlat.

200 oldal, 172×232 mm, kötött
 980 Ft 588 Ft

Tanuljunk újra Luthertől! – Dr. Sólom Jenő (1904–1976) válogatott írásai

435 oldal, 167×238 mm, kartonált
 2300 Ft 1610 Ft

LUTHER KÖNYVKLUB

A Luther Könyvklub 2008 februárjában alakult meg. A könyvklub elsődleges célja és fő funkciója az olvasókkal és a gyülekezetekkel való közvetlen kapcsolat kiépítése. A klubtagok sorszámmal és vonalkóddal ellátott tagsági igazolványt kapnak, amely a vásárlás során automatikusan 20%-os kedvezményt biztosít a saját kiadványok vételárából. A klubtagok elektronikus úton megkapják a kiadó előkészületben lévő kiadványait beharangozó könyvajánlókat, prospektusokat, broszúrákat, valamint a könyvbemutatókra és egyéb rendezvényekre szóló meghívókat.

Az alábbi belépési nyilatkozat kitöltésével, elküldésével Ön is tagja lehet könyvklubunknak, és egész évben élvezheti a kedvezményes vásárlás lehetőségét. (Visszaküldendő a kiadó címére: 1085 Budapest, Üllői út 24.).

Luther Könyvklub / BELÉPÉSI NYILATKOZAT

NÉV:

LAKCÍM:

SZÜL. IDŐ (év, hónap, nap):

Telefonszám:

E-mail:

Dátum:

Alíráás:

PUSZTA SÁNDOR

Bennünk fénylő csillag

sírásra görbült a szánk
mikor a legszebben akartunk énekelni

gyáva lett bennünk az öröm
ahogy boldogok akartunk lenni

induljunk szívünk dzsungelében
az embert megkeresni

a jószágot még ma
el kéne kezdeni

óh bennünk fénylő csillag
merj már megszületni

Átmenteni a szentet és megszentelni a profánt

Gyűjteményi megbízottak és munkatársak II. konferenciája

► Az örömhírt a maga módján a művészet, az irodalom, a tudomány, sőt általában a művelődés egész világa is közvetíti az emberek számára. Egyházunk nemcsak kötelességből, hanem szeretetből is ápolja az evangélikus múlt gyűjteményekben föllelhető tárgyi és szellemi emlékeit. A reánk bízott kincs nem pusztán a miénk, hanem egész országunké, sőt az egész világé is. Evangélikus gyűjteményeink a magyar nemzeti művelődésnek, mi több, az emberiség egyetemes kultúrájának is kincstárai. Hogyan adhatnánk át minél teljesebben ezt az örökséget a jövő nemzedékek számára? Milyen feladataink vannak az egyházközségi gyűjtemények megőrzésében? Az evangélikus gyűjteményügy munkásai többek között ezekre a kérdésekre keresték a választ november 22-én egyházunk Üllői úti székházában.

A Gyűjteményi Tanács hívására szinte valamennyi egyházmegyei gyűjteményi megbízott eljött a konferenciára, valamint megjelentek az országos és nem országos szakgyűjtemények munkatársai, a muzeális könyvtárral rendelkező iskolai könyvtárak és az Evangélikus Hittudományi Egyetem könyvtárának munkatársai.

Czente Miklós, dr. Mátyóki János és D. Keveházi László először azon jeles elődeinkről – dr. Sólyom Jenőről, Papp Ivánné Bartha Magdáról és dr. Fabiny Tiborról – emlékezett meg, akik 1970-től kezdve megszervezték és vezették az első gyűjteményi felmérést, kialakították az evangélikus gyűjteményi hálózatot. Munká-

jukat folytatva 2008-tól kezdve újra számot vetünk értékeinkkel.

A munkakonferencián – a jelenlévők aktív közreműködésével – szinte valamennyi gyűjteményi értékről hallhattunk előadásokat: a levéltárakról (Kovács Eleonóra, Czente Miklós), a gyűjtemények és műtárgyak védelméről (Klenóczky Sándor, dr. Harmati Béla László), az egyházközségi gyűjteményekről a lelkes és a gyűjteményi megbízott szemével (Halasi László, dr. Jáni János, Koszorús Oszkár, Kovács Pál, Németh Szabolcs), a fotókról (Kincses Károly) és a könyvtárakról (dr. Szála Erzsébet, dr. Mátyóki János).

A gyűjteményügy helyzetéről, a 2008-ban elkezdett felmérés eredményeiről külön cikkben számolunk be, bevezetőül álljanak itt dr. Böröcz Enikő áhítatának szavai.

HUBERT GABRIELLA

Dr. Böröcz Enikőnek, az Evangélikus Országos Levéltár tudományos munkatársának alábbi áhítata a gyűjteményi napon, november 22-én hangzott el. Textus: „Az ég és a föld elmúlnak, de az én beszédeim nem múlnak el.” (Mk 13,31)

Azért gyülekeztünk össze, hogy a Magyarországi Evangélikus Egyház gyűjteményeinek dolgairól beszéljünk, egyszerre szűkebb és tágabb értelemben. Három országos evangélikus egyházi intézmény – a keletkezés sorrendjében: levéltár, könyvtár és múzeum – szoros együttműködését tételezi fel a vállalkozás. A cél pedig az, hogy a gyülekezeti, egyházmegyei, egyházkerületi szinteken található levéltári, könyvtári, illetve muzeális jellegű anyagok újra felmérésre kerüljenek. Ezen az alapon kell majd kialakulnia egy megfelelő, jól áttekinthető rendezési elvnek. Csak ezt követően lehet majd megérkezni egy – egyelőre még csak a reményeinkben létező – pontra.

Ezen a ponton a gyülekezetekben, egyházmegyékben, egyházkerületekben található levéltári, könyvtári anyagok, illetve a muzeális értékű tárgyak már meg fogják kapni mindazt a figyelmet és törődést, amely nemcsak a fenntartásukat, hanem a fejlesztésüket is segíti. Vágyaink non plus ultrája az lehet, amikor az ezekkel a dolgokkal való törődés a lelkesíti, esperesi, püspöki, országos egyházi szolgálat természetes velejárója lesz. Magyarán szólva az egyház missziójához tartozik majd.

Törökösünknek vannak világvallási, bibliai, egyháztörténelmi, magyar evangélikus egyháztörténelmi gyökerei. Majdnem minden világvallásnak vannak szent iratai, szent könyvei, szent tárgyai és nem utolsósorban szent helyei. Az a tény, hogy olvashatjuk a Bibliát, azt tételezi fel, hogy Istennek, embernek szívügyévé vált, hogy üzenetet közvetítsen.

A Jézus születését megelőző századok egyikében, a makkabeusok korából olvashatunk kijelentést arról, hogy Júdás Makkabeus összeszedte az országban dülő háborúk miatt szétszóródott könyveket, és könyvtárat rendezett be belőlük. A tudósítás ezzel a meghökkenítő mondattal zárul: „Ha szükségetek lenne rájuk, akkor tőlünk elhozhajátok őket.” (2Mak 2,15) Ebben a mondatban már azt húzták alá, hogy a szent iratok, könyvek, tárgyak az egész közösséghez tartoznak. Az Ó- és Újszövetség könyveit szintén az a felismerés őrizte meg számunkra, hogy több van bennünk, mint pusztán egy embernek vagy egy szűk körnek szóló egyszeri üzenetben. Ezek a könyvek nemcsak a hívők közösségéhez, hanem a világ minden emberéhez szólnak.

Ha pedig a magyar evangélikus tradícióra gondolok a fentiekkel kapcsolatosan, széles skálát látok magam előtt. Nagy elhatározások és a velük törvényszerűen együtt járó fellángolások és lelkesedések képezik az egyik végletet. A másik oldalon viszont szégyenteljes mélypontok, totális elhanyagolás. A kettő között pedig a magyar evangélikus gyűjteményügy hol mint egyes személyek vagy csoportok hűségese munkálkodásának haszonélvezője, hol meg egyes személyek és közösségek mulasztásainak kárvallottja.

Két példa a huszadik századból. Mátyósi Elemér és Sólyom Jenő száműzetésbe küldték az evangélikus levéltárba, és ők magasra emelték. Ellenpélda: a kommunista korszak egyik felkapottja, az első egyháztörténész doktor, Rédey Pál a hetvenes években többek között az egyik dunántúli gyülekezetből azzal a jelszóval vitt el négy, XVII. századi ón gyertyatartót, hogy „ezeknek a parasztnak nincs szükségük rájuk”. Később vissza kellett adnia, és vérig volt sértve. Liszteszákban küldte vissza őket. A dolog pikantériájához

tartozik, hogy éppen abban az időben az államhatalom kezéből regnáló, hasonló egyházpolitikai álláspontot képviselő egyházi vezetők körlevélben indították útra a gyűjteményekkel való törődés gondolatát.

A hűség történeti követelmények a számunkra, az elretentőket pedig figyelmeztetnek. Amikor a gyülekezetekbe megyünk, mind a két történet legyen a kezünkben.

Az egyházi esztendő végéhez közeledve a felolvasott ige kettős üzenetet hordoz. Minden egyes kereszténynek, de az egész egyháznak az értelmével és a szívvel egyszerre kell hittel megragadnia. Jézus Krisztus mondja: „Az ég (azaz a menny) és a föld elmúlnak, de az én beszédeim nem múlnak el.”

Az egyik üzenet ez: a menny és a föld – a Biblia első mondatára gondoljunk –, az Isten által teremtett világ, élő és élettelen dolgok a mulandóság törvénye alá vannak vetve. Amíg léteznek, addig egyszerre tartoznak a szent és a profán kategóriájába. Minden, ami létezik, minden, amivel dolgozunk, ugyanezt a két sajátosságot hordozza. Részben szent és részben mulandó. Egyiket se feledjük!

A másik üzenet az előbbiek éppen az ellenkezője: a testté lett Igének, a bűneink miatt keresztre feszített, majd Isten által feltámasztott Jézus Krisztusnak a szavai örök igék! Beléjük, de még inkább elmondójukba hittel kapaszkodva lehet csak esélyünk arra, hogy önmagunkra, élő és élettelen világunkra, egyházunkra – benne a magyar evangélikus gyűjteményügy ügyére – a valóságnak megfelelően gondoljunk. A feladatunk ebben a pillanatban pedig nem kevesebb, mint átmenteni a szentet és megszentelni a profánt. És az is, hogy alázatosan ezt az egészet az örök Ige, az örök Bíró mércéje alá helyezzük, hogy a végső szót – ugyanúgy, mint az elsőt – ő mondhatta majd ki fölöttünk és munkánk fölött is.

HETI ÚTRAVALÓ

Királyod érkezik hozzád, aki igaz és diadalmas.
(Zak 9,9)

Advent első hetében az Útmutató reggeli s heti igéi a Jézushoz való meg- vagy visszatérésre hívnak. Ebben az új egyházi évben útravalóul szánjuk Luther örök

érvényű szavai mellett a Liturgikus könyv ünnepi bevezető igéit és a Gyülekezeti liturgikus könyv ünnepéhez rendelt zsoltárainak antifónáit vagy egy-egy versorát. Két advent között „Készítsétek az Úrnak útját, mert megjelenik az Úr dicsősége, és mindenképpen meglátjátok – így szól az Úr.” (Ézs 40,3,5; LK) Térjétek meg, és „jobbítsátok meg élteteket, keresztyének, mert ím elközelgett a mennyeknek országa” (GyLK 686)! Az új kezdetben – névünnepe – András apostol példája is segíthet, aki élő híddá lett testvére számára, s Jézushoz vitte Pétert: „Megtaláltuk a Messiást...” (Jn 1,41) Ezzel indul a keresztyén élet, azért jött először e földre Jézus, hogy megkeresse s megtartsa az elvesztett. „Mondjátok meg Sion leányának: Íme, királyod jön hozzád...” Ha már bevonult az életünkbe, kiáltunk sokaknak: „Áldott, aki jön az Úr nevében! Hozsánna a magasságban.” (Mt 21,5,9) Krisztus visszajövetelének sürgető közelsége Pálnak ezt jelenti: „...most közelebb van hozzánk az üdvösség, mint amikor hívókké lettünk...” A gyakorlati megtérés pedig: „...ölsétek magatokra az Úr Jézus Krisztust...” (Róm 13,11,14) Péter folytatja: „Őt szerettétek (...), őbenne hiszték (...), mert elértek hitek célját, lelketek üdvösségét.” (1Pt 1,8–9) Jézus visszajövetelét már csak „egy igen-igen kevés idő, és aki eljövendő, eljön, és nem késik. Az én igaz emberem pedig hitből fog élni...” (Zsid 10,37–38) Hétköznapi advent: „...élhessetek az Úrhoz méltóan, teljes mértékben az ő tetszésére (...), és növekedjétek az Isten ismeretében.” (Kol 1,10) Krisztus eljövételének várása nem jelenthet téletlenséget: „...vegyük magunkra a hit és a szeretet páncélját, és mint sisakot, az üdvösség reménységét.” (1Thessz 5,8) Az új egyházi évben is minden pénteken ama „nagy” péntekre emlékezzünk, amikor Jézus Urunkat megsűfolták s kigúnyolták: „Üdvöz légy, zsidók királya!” (Mt 27,29) Második eljövételéről szóló Jeruzsálem elleni panaszában a keresztre menő Jézus: „Mert mondom nektek: nem látok engem mostantól fogva mindaddig, amíg azt nem mondjátok: Áldott, aki az Úr nevében jön!” (Mt 23,39) Ez az üdvözlés szó szerint azonos a jeruzsálemi bevonulásakor felhangzott kiáltással. Így fonódik egybe Jézus első és utolsó földi eljövetele. Legyen ennek az adventnek mindannyiunk számára ilyen következménye: „De őt, a fényest, nagyszerűt, / Mindörökké látom.” (Ady Endre: Az Úr érkezése) Hozsánna: „...Uram, segíts meg!” Ments meg, üdvözíts! „Áldott, aki az Úr nevében jön!” (Zsolt 118,25,26) Az Úr Jézus „Krisztus a te királyod, kit Isten egyenest neked ígért, s kinek tulajdona vagy, hogy csak ő uralkodjék rajtad. Ő vált s szabadt meg mindentől, ami eddig megterhelt, legyűrt és fogva tartott!” – tanít reformátorunk. Mi pedig kérjük Megváltónkat: „Ó, szállj közénk, Királyunk! / Íme, eléd kiállunk: / A sötétség elmúljon, / A hit fénye ragyogjon!” (EÉ 131,4)

GARAI ANDRÁS

Hová érkezik az Eljövendő?

SZÓSZÓRÓ

Ifjúságirovat-gazda: Balog Eszter

► Végeztem a napi teendőimmel, leülök tévét nézni. Épp híradó megy az egyik csatornán. Van még jó negyed óra belőle, úgy döntök, belenézek. Hátradőlök a kanapén. Közben kalandoznak a gondolataim: hamarosan advent lesz, ismét eltel egy esztendő... De hova is várjuk mi az Eljövendőt? Milyen is a mi világunk, ahova érkezik?

Amerikában Madonna válik. Személyes tragédiáját enyhíti a hír, hogy (volt) férje nem kér semmit a popdívá vagyonából. Egyszerűen olajra lép – valószínűleg megetheti. Madonna igazán világhírű, mégis elhagyják?

Országokat átívelő probléma a kapcsolatok válsága: rossz döntések, rossz együttélések, rossz válások... Hány ember szenved vagy kiábrándult és csalódott rossz kapcsolata miatt! De mi vajon megbecsüljük-e, szeretjük-e eléggé a társunkat?

Jöjj, népek Megváltója! Tölts fel bennünket megbocsátó szeretettel társunk iránt, hogy el tudjuk őt fogadni olyannak, amilyen, hogy ne akarjuk örökké megváltoztatni, és hogy ne rójuk fel neki szüntelenül a hibáit. Segíts abban, hogy hálásak legyünk érte, meglássuk értékeit, hogy szeretetben élhessünk, egymásnak segítve.

Dubajban megnyílt az Atlantis luxus-hotel. Hihetetlen pompát és gazdagságot sugároznak a pergő filmkockák. „Egy éjszaka négy milli forintba kerül” – mondja a bemondó. Mindeközben Afrika keleti partján kalózhajók ejtik foglyul az arra járó szállítóhajókat élelemért, olajért. Vagy bármiért, amit meg lehet éppen szerezni, és amiért pénzt lehet kapni. Mert nincs mit enni. A nyomor óriási.

Jöjj, népek Megváltója! Halld meg az elnyomottak, szegények hangját, és enyhítsd a nyomorultak nyomorát! Kérünk, add, hogy minden nélkülöző segítségére leljen a kellő helyen és időben. Formáld a törvényeket hozók gondolkodását, hogy a nyomor ne nőjön világunkban. Kérünk, hogy tégy bennünket érzé-

kennyé más bajára, és tudatosan segítsünk ott, ahol tudunk.

A gazdasági válság világválság. A gazdaság már nem vesznek luxusvillákat Dubajban. Hazánkban pedig nincs, aki foglalkozzon a koraszülött csecsemőkkel az intenzív osztályon. Az ápolók és orvosok sorra elhagyják a kórházakat. Külföldön keres munkát, aki csak tud, mert ott több a jövedelem.

Jöjj, népek Megváltója! Mert ha a jövőbe nézünk, anyagilag most minden bizonytalan-nak látszik. Világszerte és hazánkban is azt látjuk, hogy a pénz kevés. Kérünk, segíts bennünket abban, hogy hétköznapijainkat ne a felhalmozás iránti vágy, hanem a megelégedettség vezérelje.

Mindeközben Kanadában a jéghecsok egymást püfölik egy mérközésen, mert az ellenfél szabálytalanul ütötte el a labdát, és hát ezt meg kell bosszulni... Máshol pedig focimeccsen tör ki verekedés a szurkolótáborok között...

Jöjj, népek Megváltója! Az agresszió már jétékainkat is átszövi, versenyeinkből eltűnik az egymás iránti tisztelet és szeretetet. Mert ma már semmi más nem számít, csak az egyéni győzelem, bármi áron.

Vajon az a tény, hogy advent kezdődik, változtat-e valamin világunkban? Vajon szebbek és jobbak lesznek-e a híradó hírei? És vajon bennem megváltozik-e valami ezekben a napokban? Én hogyan készülök a Megváltó érkezésére?

Tökéletesség semmi sem válhat pár hét alatt, tudom. Mégis az vigasztal, hogy ha egykor az istálló jászla megfelel Jézusnak, akkor talán az én mostani világomtól sem fordul el...

„Jöjj, népek Megváltója, / Így kér a föld lakója. / Jöjj, lelkünk drága kincse, / Szívünk édes reménye!” (EÉ 131)

BALOG ESZTER

Evangélikusok labdalen

Tácon rendezték meg tíz csapat részvételével múlt szombaton a II. fejér-komáromi evangélikus focikupát. Az idei bajnokságot Bakonycsérnye csapata nyerte a két tatabányai együttes előtt.

■ BOKOR BÉLA felvétele

Mezőmegyeri imaházszentelés

A helyi evangélikus imaház felszentelésének negyvenedik évfordulója alkalmából hálaadó istentiszteletet tartottak november 18-án, kedden a Békéscsaba-hoz tartozó Mezőmegyeren. A hétköznapi időpont ellenére csordultig telt az épület, az eseményre közel százötvenen gyűltek össze.

A helyiek régi vágya volt templomot építeni. Kétszer is hozzáfogtak az adományok gyűjtéséhez, ám a világháborúk miatt mindkét alkalommal a pénzüik. Végül a kommunizmus éve alatt, 1968-ban, a békéscsabai evangélikus gyülekezet alapításának kétszázötvenedik évfordulóján épült fel a jelenleg is álló imaház. Az itt élők tornyot is szereztek volna, ám az akkori hatóság nem engedélyezte – beszélt a gyülekezet múltjának egyik fontos szeletéről Németh Mihály békéscsabai lelkész.

A településre látogató Gáncs Péter püspök ünnepi igehirdetésében a Példebész-

dek könyvből idézett: „Erős torony az Úr neve, oda fut az igaz, és védelmet talál.” (18,10)

A rendezvényen köszöntőt mondott Radosné Lengyel Anna, a Magyarországi

Evangélikus Egyház Déli Egyházkerületének felügyelője, valamint Hricsovinyi Tamás, a körzet önkormányzati képviselője is.

■ MOLNÁR PÁL MÁRTON

FOTO: BANKÓ PÁL

Sóhaj a lőcsei temető megmentéséért

■ CZENTHE MIKLÓS

A Szepességbe vetődve a magyar utazó találkozhat a szellemi és művészeti gazdagság emlékeivel, a hajdani lakókat azonban már nem találja a helyükön, kihaltak, kényszer hatására elhagyták szülőföldjüket. Bizony a hajdani német ajkú, de magyar érzelmű cipsernek már csak mutatóban vannak itt, a magyar és német szó csak egy-két idős ajkán hangzik fel. A régi cipser világgal való találkozásért ezért ki kell záródokolni az ódon, féltett városi temetőbe. Ezek a cipser nekropoliszok hűségesen őrzik lakóikat, tanúskodnak a hajdani virágzásról. A temetők így válnak hallgatag, de mégis sugárzó emlékeiv a Felvidék mára már nagyrészt Atlantiszként elszülte polgári kultúrájának.

A Szepesség két városában, Késmárkon és Lőcsén ellátogatva az evangélikus temetőbe a különbség mellbevágó volt. A késmárki temetőről a Németországba kitelepített szlovákiai németek (kárpatnémetek) szervezetének támogatásával, Nora Baráthová avatott tollú késmárki helytörténész adatai alapján szép kiállítás, német-szlovák nyelvű temetőkönyv jelent meg, amelyet az új evangélikus templomban megvehet a látogató. Színes térkép, a fontosabb sírokat és családokat jelző számozott térképvázlat segít az eligazodásban.

A temetőkapun belépve tábla fogadja a látogatót a temetőben nyugvó legnevesebb személyek neveivel. Nem utolsósorban felirat hívja fel a figyelmet rá, hogy egy németországi alapítvány, a Messerschmitt-Stiftung támogatásával tartják rendben a sírokat. Ilyen előzmények után nem is csodálkozunk, mikor a sírokat valóban rendben, a kovácsoltvas kerítéseket pedig a helyükön találjuk. A temetőt lát-

gad: ott van kezében az 1950-es években készült kéziratos temetőkatalógus, amelyben megtalálható részletes temetővázlat, a sírok pontos, számozott helye, sőt a neves sírfeliratok jó részét is megőrizték. A szocializmusban a városi pártvezetés azért, hogy ne ismerjék ezt a régi cipser temetőt, 1958-ban elrendelte, hogy ne temetkezzenek többet ide. Ennek azonban jó hatása is volt, mert nem kellett új sírok miatt háborgatni a régieket.

műalkotásoknak. Sírszobrok letört maradványai jelzik a hiányt. Bár a temetőt ma már kulcsra zárják, a sírok őrzése és védelme egyelőre mégis megoldatlan.

Pedig a lőcsei temetőben is megjelent a Késmárkon oly aktív Messerschmitt-Stiftung, de itt csak egyes sírokat hoznak rendbe, főleg amelyeket németnek ítélnék. Így fordulhat elő, hogy amíg például az egyik neves lőcsei polgárdinasztia, a Probstnerek sírja gyönyörűen helye van

A Zsedényi-Pfannschmidt család leromlott sírja

A lőcsei sírkert állapota mára azonban véresen leromlott. A hajdani nagy evangélikus gyülekezet létszáma kétszáz főre csökkent. A temetőben nyugvó régi nagy német és magyar ajkú cipser családok utódai, akik gondos kézzel ápolták volna a sírokat, nagyrészt elfogytak, vagy távol élnek. A nagy hírű, történelmi temető gondozásához szükséges jelentős anyagi és szellemi erő így nem áll rendelkezésre. A temető szélén egy sávot utcaalakítás miatt fel kellett számolni, egy sor mives, faragványos sírt, kerítést, nagy lőcsei családok emlékeit fel kellett forgatni, odébb kellett tenni.

állítva, addig a magyar evangélikus egyháztörténetben nagy szerepet játszó, nevét is magyarosító másik – ugyancsak lőcsei – családé, a Zsedényieké (Pfannschmidteké) omlik-romlik.

Az evangélikus gyülekezet megteszi, ami saját erejéből telik, de nincs elegendő anyagi forrása a temető őrzésére, a sírok teljes körű gondozására. A gyülekezet tagjai a temető történelmi és művészeti értékének tudatosítása végett a szép temetőkápolnában jó időben áhítatot tartanak, majd felkeresik az itt nyugvó nagy személyiségeket, akik Lőcse és a Szepesség fontos szereplői voltak, és megemlékeznek róluk.

Jó lenne átgondolni és felmérni, hogy esetleg szervezhető-e külső, magyarországi segítség, amely hozzájárulna e nagy értékű, egyházi múltunk és nemzetünk önbecsülésünk szempontjából fontos temető további romlásának megállításához, a sírok gondos ápolásához. Elsőként talán fontos lenne egy, a késmárkihoz hasonló, gondosan összeállított temetődokumentáció, temetőkönyv kiadása.

Jó lenne, ha a Magyarországi Evangélikus Egyház képviselői is érdeklődnének, meglátogatnák a temetőt. Egyháznak talán vállalhatná a Zsedényi-Pfannschmidt-sír rendbehozását! Hiszen itt nyugszik például Zsedényi Ede egyetemes felügyelő, aki hatalmas alapítvánnyal segítette annak idején az egyházat, de ebből a családból került ki Pfannschmidt Keresztély is, aki lőcsei lelkészként az első tiszakerületi szuperintendens volt. Figyelemfelkeltéssel, összefogással talán még lehetne valamit tenni a lőcsei temető megmentéséért, bár már a huszonegyedik órában vagyunk.

Zsedényi Ede egyetemes felügyelő sírfelírata

hatóan őrzik, gondozzák, ápolják, az érdeklődőt segítőkész helyiek kalauzolják el a legtávolabbi zugokba is.

Sajnos Lőcsén éppen az ellenkező kép fogad. Pedig a helyi evangélikus gyülekezet felügyelője, Astrid Kostelníková aszszony nagy szeretettel és felkészülten fo-

HIRDETÉS

Pályázat belső ellenőri munkakör betöltésére

A Magyarországi Evangélikus Egyház (MEE) Országos Irodája pályázatot hirdet belső ellenőri munkakör betöltésére.

A munkaviszony kezdete: 2009. január 1.

Foglalkoztatás jellege: teljes munkaidő, alkalmazott.

A munkavégzés helye: 1085 Budapest, Üllői út 24. és a vidéken lévő intézményekben.

Ellátandó feladatok: a Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Irodájának és intézményeinek gazdasági ellenőrzése, vizsgálata.

A munkakör betöltője által ellátandó feladatkörök: belső ellenőrzési feladatok. Az MEE Országos Irodája és intézményei belső szabályzatainak, illetve a külső jogszabályi környezetnek való megfelelésnek a vizsgálata, a vizsgálatról jelentés készítése és javaslatok tétele az országos presbitérium részére; a kijelölt területen audit vizsgálat végzése, jelentés készítése és a vizsgálat során tett javaslatok nyomon követése; a működéssel kapcsolatos kockázatok feltárása, javaslatokkal a kockázatok minimalizálására, javaslatokkal a felmerülő problémák kezelésére.

Illetmény és juttatások: megegyezést szerint.

Pályázati feltételek: magyar állampolgárság; büntetlen előélet; egyetem, az 193/2003. (XI. 26.) kormányrendelet 11. § (1) bekezdése alapján (felsőfokú szakirányú – gazdasági – végzettség); legalább öt éves szakmai tapasztalat; az MS Office (irodai alkalmazások) felhasználói szintű ismerete.

Előny: költségvetési intézmény területén szerzett szakmai tapasztalat, normatív finanszírozás területén szerzett jártasság; angol- vagy németnyelv-ismeret.

A pályázat részeként benyújtandó iratok, igazolások: részletes fényképes szakmai önéletrajz a pályázó eddigi munkahelyeinek és szakmai tevékenységének az ismeretével; három hónapnál nem régebbi erkölcsi bizonyítvány; iskolai végzettséget, szakképesítést tanúsító okiratok másolata.

A munkakör betölthetőségének időpontja: a munkakör legkorábban 2009. január 1-jétől tölthető be.

A pályázat benyújtásának határideje: 2008. december 8.

A pályázatok benyújtásának módja: postai úton a pályázatnak a Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Irodája címére történő eljuttatásával (1085 Budapest, Üllői út 24.). Kérjük, a borítékon tüntessék fel a munkakör megnevezését: „Belső ellenőr”. A pályázati anyagot három példányban kell benyújtani (két példányt papíron, egyet pedig elektronikusan adathordozón).

A pályázat elbírálásának határideje: 2008. december 15.

A pályázattal kapcsolatban további információ az 1/486-3552-es telefonszámon Kákay István országos irodavezetőtől kérhető.

ISTENTISZTELETI REND / 2008. november 30.

Advent 1. vasárnapja. Liturgikus szín: lila.

Lekció: 1Pt 1,22–25; Ézs 55,6–11. Alapige: Mk 1,1–5. Énekek: 131., 141.

I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Bence Imre; de. 10. (német, úrv.) Andreas Wellmer; de. 11. (úrv.) Balicza Iván; du. 6. Balicza Iván; II., Hűvösvölgyi út 193., Fébé de. 10. Veperdi Zoltán; II., Modori u. 6. de. 3/4 II. Sztójánovics András; Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9. de. fél 10. (úrv.) Fodor Viktor; Csillaghegy-Békásmegyér, III., Mező u. 12. de. 10. Donáth László; Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér de. 10. Hokker Zsolt; Újpest, IV., Lebstücsk M. u. 36–38. de. 10. Solymár Péter Tamás; V., Deák tér 4. de. 9. (úrv.) Gerőfi Gyuláné; de. 11. (úrv., kantátazenes) Zászkaliczky Péter; du. 6. (orgonazenés) Smidéliusz Gábor; VII., Városligeti fasor 17. de. 11. (úrv.) Pelikán András; du. 6. (ifjúsági) Pelikán András; VIII., Üllői út 24. de. fél II. Szabó Bertalan; VIII., Rákóczi út 57/a de. 10. (szlovák) Gulácsiné Fabulya Hilda; VIII., Karácsony S. u. 31–33. de. 9. Szabó Bertalan; VIII., Bláthy Ottó u. 10. (Betánia Szeretetszolgálat) de. 9. Benkóczy Péter; IX., Gát utcai római katolikus templom de. 11. (úrv.) Koczor Tamás; Kőbánya, X., Kápolna u. 14. de. fél II. Benkóczy Péter; Kerepesi út 69. de. 8. (úrv.) Tamásy Tamásné; Kelenföld, XI., Bocskai út 10. de. 8. (úrv.) dr. Blázy Árpádné; de. 11. (úrv.) dr. Blázy Árpádné; du. 6. (vespera) dr. Blázy Árpád; XI., Németvölgyi út 138. de. 9. (úrv.) dr. Blázy Árpád; Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24. de. 9. (úrv.) Balicza Iván; Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17. de. 10. (úrv., szuplikáció) Jorsics Attila; XIII., Kassák Lajos u. 22. de. 10. Tóth-Szöllös Mihály; XIII., Frangepán u. 41. de. fél 9. Kendeh György; Zugló, XIV., Lőcsei út 32. de. 11. (úrv., templomszentelési hálaadó) Baranyai Tamás; XIV. Gyarmat u. 14. de. fél 10. Tamásy Tamásné; Pestújhely, XV., Templom tér de. 10. (úrv.) Szabó B. András; Rákospalota, XV., Juhos u. 28. (kistéplom) de. 10. Bátovszky Gábor; Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11. de. 10. Börönte Márta; Cinkota, XVI., Batthyány I. u. de. fél II. Blatniczky János; Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24. de. 9. Blatniczky János; Rákoshegy, XVII., Tessedik tér de. 9. Eszlényi Ákos; Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111. de. fél II. Eszlényi Ákos; Rákoscaba, XVII., Péceli út 146. de. 9. Nagyné Szeker Éva; Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u. de. 11. Nagyné Szeker Éva; Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3. de. 10. (úrv.) dr. Korányi András; du. 5. Győri Gábor; Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom) de. 8. László Lajos; Kispeszt, XIX., Templom tér 1. de. 10. Széll Bulcsú; XIX., Hungária út 37. de. 8. Széll Bulcsú; Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89. de. 10. Győri János Sámuel; Csepel, XXI., Deák tér de. fél II. Zólyomi Mátys; Budafok, XXII., Játék u. 16. de. 10. Solymár Gábor; Budaörs, Szabadság út 75. de. 10. Endreffy Géza.

■ Összeállította: BODA SZUSZA

A jövő újságjainak nyomában

Bár a web2.0 hivatalos definícióját sohasem alkották meg, az elnevezéssel többnyire azt a folyamatot fedik le, amelynek során az internetezők tartalomfogyasztóiból tartalomgyártóvá léptek elő. Ekkor születtek meg a blogok – internetes naplók – tíz- és százazreai, és ebben az időszakban keletkezett a hatalmas internetes enciklopédia, a Wikipédia. A közösség által létrehozott bejegyzések nagy száma pedig folyamatosan az újságírók és a bloggerek közötti határt feszegeti.

A printmédia nyugati hanyatlása óhatatlanul magával hozta a napilapkiadók létszámának csökkenését. A kevesebb hadra fogható újságíró pedig még kevésbé tudott megfelelni annak az elvárásnak, hogy mindenhol ott legyen. A fényképezőgépes mobiltelefonok és a széles sávú internet-hozzáférés térhódítása gyakorlatilag mindenkielől egyszemélyes szerkesztőséget varázsol, és egyre gyakoribbá vált, hogy a hírügynökségek egy az adott esemény színhelyén – akár véletlenül – tartózkodó járőkelő anyagait használták fel.

A trendre azután a nagy médiacégek is rámozdultak: „Ha már egyszer a polgár újságírót játszik, akkor miért is ne tenné a mi csapatunkban?” Így született meg többek között a *Guardian Comment is free...* (<http://www.guardian.co.uk/commentisfree>) és a *CNN iReport* (<http://www.ireport.com/>) oldala, amelyek a hobbiújságírók kedvelt terepévé váltak. Noha a közösség által küldött anyagokban főként a képek és rövid videofelvételek dominálnak, érdekes szöveges anyagokra is lehet bukkanni. Vagy akár kellemetlen tévedésekre...

A már említett *iReport* október 3-án

jelent meg egy álhír, mely szerint az Apple vállalat vezetője, Steve Jobs szívinfarktust kapott. A hírt a CNN nevével fémjelzett közösségi újságtól többen is átvették a tények ellenőrzése nélkül, ennek következtében az Apple részvényeinek az ára mintegy tíz pontot zuhant a hivatalos cáfolat kiadásáig. Az eset jól mutatott rá a profi szerkesztőségek által létrehozott anyagok és az „önkéntes” szerzők írásai közti különbségekre, illetve arra, milyen veszélyei vannak, ha a „hobbiújságírók” és a profik munkáit azonos elbírálásban részesítik.

A jól érzékelhető rést igyekszik kitölteni a *Spot.U.S.* A *Knight News Challenge* alapítvány által létrehozott weboldal újságírókra bízta a témák feldolgozását, ugyanakkor az már az olvasók hatáskörébe tartozik, hogy mely ötletekből lesz végül cikk. A javaslatétel mellett a közösség tagjai szponzorálhatják is az egyes íráskor megszületését, így olyan helyi érdekeltségű témákat támogathatnak anyagilag, amelyek a média fő sodrába nem kerülnének be. A befolyt összegből nemcsak az újságírókat díjazták, hanem a minden egyes cikknél közreműködő kontrollszerkesztőt is, akinek a tényanyag ellenőrzése a feladata.

A *Spot.U.S.* csapata a legjobb cikkeket értékesítésével megpróbálkozik, így az amatőr zurnalistákból könnyebben válhat profi újságíró. E weboldal annyiban azonban eltér más, hasonló profilúaktól, hogy az egyszerű regisztráció nem elég ahhoz, hogy valaki újságírói feladatokat kapjon, mindenféleképpen referenciákkal kell rendelkeznie.

A *Spot.U.S.* mögött álló webalkalma-

EGYHÁZ ÉS VILÁGHÁLÓ

zást a *Hashrocket* (<http://www.hashrocket.com/>) írta. A cég egyik újonnan kitárolt szolgáltatását vetette be a fejlesztés során, a 3-2-1 *Launch* nevű csomag az előzetes tervezési és az utólagos finomítási fázison kívül mindössze háromnapos fejlesztési időt tartalmaz, ezalatt mintegy hat-nyolc programozó alkotja meg a webalkalmazás első verzióját. A *Ruby on Rails* keretrendszer és az alkalmazott agilis módszerek lehetővé teszik, hogy e rendkívül rövid idő alatt is használható prototípus készülhessen. Azok a szervezetek, amelyek részánják a mintegy hatmillió forintnak megfelelő fix költséget, már az ötlet megszületése után nem sokkal tesztelhetik, hogy mennyire lesz működőképes a való világban. Ekkora tőkebefektetés pedig nem sok egy esetleges sikertörténetért.

Ráadásul a *Spot.U.S.* tulajdonosai nemcsak a fejlesztési sprint alatt megszületett kódokat, hanem az azóta végzett programozói munka eredményét is nyílt forrásúvá tették (<http://github.com/spot-us/spot-us>), így akár mások is indíthatnak hasonló szolgáltatást. Az meg majd elválik, hogy a közösség által támogatott újságírásnak van-e jövője. Mindenesetre az induláshoz használt technológiák és módszerek nem lehetnek gátjai a sikernek.

■ NAGY BENCE

EVÉL & LEVÉL & EVÉL & LEVÉL

Ledűlhetnek-e a tornyok?

Múlt heti újságunkban beszámolólt olvashattak a Csepeli Evangélikus Egyházközség ünnepéről, a nyolcvan éves templom renoválását követő hálaadásról. Az ott elmondott köszöntőmben egy, a gyülekezet történetéből vett gondolatot használtam fel alapul, miszerint a városi építési hatóságok annak idején nem nézték jó szemmel az aszimmetrikus templom terveit, és a gyülekezet azt ígérte, hogy megépíti majd a másik tornyot is. A templom az eredeti tervek alapján mégis csak egy toronnyal épült fel. A másik torony hiányát a pénzühánnyal indokolták.

Ezzel kapcsolatban szóltam arról, mint az egyházmegye esperese, hogy a templom tornya az ég felé törve „Istenhez emeli a tekintetünket”, s ha a gyülekezet az ige szerint él, akkor a gyülekezet lehet a másik, élő kövekből épült torony. Nem beszéltem viszont arról, hogy a tornyok ledűlhetnek. Ezért a cikkből most idéztem, általam el nem mondott mondatot – „A kőből épült [torony] ledűlhet, de az élő kövekből épült torony megmarad” – szeretném egy kicsit kiegészíteni.

Nem arról beszéltem, hogy a kőből épült toronynak mi a sorsa, hanem arról, hogy az élő kövekből álló toronynak folyamatosan épülnie kell az igéből és a szentségek-ből. Ezt az épülést szolgálták azok a lelkészek is, akiknek a hozzátartozói megjelentek a hálaadáson: *Várady Lajos* lelkész, akinek leánya és unokája, valamint kicsi dédunokái, illetve *Mezős György* lelkész, akinek özvegye és gyermekei voltak jelen az ünnepen. A nehéz körülmények között, karakteres munkáskörületben szolgáló lelkészek sokat tettek ott azért, hogy az evangélikus templomnak is két tornya legyen. Ha a kőből épült templomtornyok ledűlnek, az azt is jelezni, hogy az élő kövekből épült torony is hiányzik. Egyházunkban csak a bűn, a butaság, a szervilizmus és a hitetlenség tornyának a ledűléséről vizionálhatunk, és ezért imádkozhatunk!

Tisztelettel:

BENCE IMRE esperes (Budapest)

A november 23-i *Evangélikus Életben* közölt *Hol van a másik torony?* című írásom befejező részében *Bence Imre* esperes úr szavait idéztem. A gyülekezet köszöntésében elhangzott frappáns mondatok megragadtak – a cikk címét is esperes úr szavaiból kölcsönöztem. Természetesen a rövid tudósításban nem állt módomban kifejteni esperes úr gondolatmenetét, talán ebből is adódhat a félreértés. Két elírást viszont korrigálni szeretnék az idézett cikkben. Az *Órálók* című egyházközségi monográfiában azt olvashatjuk, hogy *Maszynek Gyula* lelkész Erdélyből érkezett – én is ezt a művet használtam fel a cikk írásakor. Mint időközben megtudtam, *Maszynek Gyula* nem Erdélyből, hanem *Felvidékről* érkezett Csepelre, az egyházközség helsinki-álppilai testvérgyülekezetének pásztorja pedig nem *Pentti Toivanen*, hanem *Heikki Ahonen*. A hibákért az olvasók és az érintettek elnézését kérem.

CZÖNDÖR ISTVÁN

SZERETETVENDÉGSÉGRE...

Zabpelyhes tallér

Hozzávalók: 15 dkg puha vaj, 6 dkg barna cukor, 6 dkg kristálycukor, 1 tojás, 15 dkg zabpehely, 10 dkg finomliszt, 1 kávéskanál őrölt fahéj, ½ kávéskanál szódobikarabóna, 1 csipet só, 10 dkg apróra vágott tejszokoládé.

Elkészítés: egy nagy tálban összekeverjük a zabpelyhet, a lisztet, a szódobikarabónát, a feldarabolt csokoládét, a sót és a fahéjat. Egy másik tálban habosra keverjük a vajat a kétféle cukorral és a tojással. Az így elkészített masszát összekeverjük a zabpelyhes alapanyagokkal.

A tésztából diónyi adagokat teszünk egymás mellé öt centiméteres távolságban a sütőpapírral bélelt tepsire, majd nedves

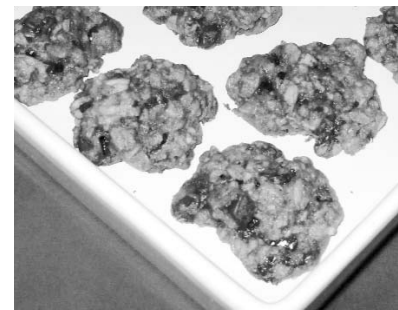

FOTO: SZÉVÉRENYI ÁGNES

ujjal kicsit ellapítjuk őket, és körülbelül 170 Celsius-fokra előmelegített sütőben tíz-tizenkét perc alatt készre sütjük.

HIRDETÉS

Adventi evangélikus lelkigyakorlat az Ordass Lajos Oktatási Központban

...„gyakorold magad a kegyességben” – mondja Pál apostol. Az egyház kétezer év alatt komoly technikákat talált ki és használt a kegyességben való gyakorlathoz. Nem katolikus forma ez csupán, hanem olyasvalami, ami nekünk, evangélikusoknak is áldás lehet. Adventben, karácsonyra készülve nagyszerű lehetőség magunkba szállni, imádsággal, énekekkel tölteni meg a csendet, s élvezni a Lélek békességét. Erre hívjuk érdeklődő testvéreinket december 10. és 12. között, szerda déltől péntek délutánig. A lelkigyakorlat díja teljes ellátással 10 000 Ft. Jelentkezni a revfupol@lutheran.hu e-mail címen, érdeklődni a 20/770-3829-es telefonszámon lehet. (A gyakorlatot minimum tíz fő részvételével indítjuk.)

HIRDETÉS

A Protestáns Újságírók Szövetségének (Prúsz) elnöksége szeretettel meghívja Önt a protestáns törlőforgatók írásából válogatott, *Harangbongás* című antológiája sajtóbemutatójára.

A kötetben szereplő írásokból Oberfrank Pál színművész olvas fel részleteket. A sajtóbemutatón kerül sor a Rát Mátyás-életműjű átadására is.

Az alkalom időpontja: 2008. december 3., szerda, 16 óra.

Helyszíne: Pilinszky János irodalmi kávézó – Budapest V. ker., Váci u. 33.

HIRDETÉS

Meghívó

A Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa (MEÖT) december 1-jén, hétfőn 10 órától a Lágymányosi Ökumenikus Központban (117 Budapest, Magyar tudósok krt. 3., tel.: 1/371-2690) tartja ünnepi közgyűlést.

Az ez évi közgyűlés különlegességét egyebek mellett az adja, hogy az ülés keretében ünnepeljük meg az Egyházak Világtanácsa (EVT) alapításának a hatvanadik évfordulóját. A megjelenteket köszönti *Doug Chial*, az EVT egyházi és ökumenikus kapcsolatok programjának vezetője. Az ünnepségen előadást tart *Gáncs Péter* evangélikus püspök és *dr. Tóth Károly* nyugalmazott református püspök. Elhangzanak továbbá az alakuló amszterdami nagygyűlés két részvevőjének, *Szabó Imrénének* és *dr. Pósfay Györgynek* a személyes visszaemlékezései.

A közgyűlés második részében bepillantást kapunk az ökumenikus tanács megújulásának folyamatába, valamint az ökumenikus együttműködés néhány területére: a Keresztény Ökumenikus Baráti Társaság, a Fokoláre Mozgalom és a szolnoki ökumenikus lelkészker munkájába. Előterjesztés hangzik el továbbá a teremtés ünnepkörének ajánlásáról.

A közgyűlés harmadik részében hangzik el az elnöki, a főtítkári jelentés, a számvizsgálói tájékoztató, valamint az alapszabály módosítására és tisztújításra is sor kerül.

HIRDETÉS

Pályázati felhívás – Nyíregyháza

A Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Presbitériuma (1085 Budapest, Üllői út 24.) pályázatot hirdet a nyíregyházi Emmaus Evangélikus Szeretetotthon (4400 Nyíregyháza, Korányi F. utca 160/a) intézményvezetői állásának betöltésére.

Az intézményvezető által ellátandó feladatok: a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvényben, valamint az 1/2000. (I. 7.) SZCSM-rendeletben foglaltak mellett a Magyarországi Evangélikus Egyháznak az egyház intézményeiről szóló 2005. évi VIII. tv. 19. §-a szerint.

Pályázati feltételek: a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működési feltételeiről szóló 1/2000 (I. 7.) SZCSM-rendelet 3. számú mellékletének 9. pontjában meghatározott szakirányú szakképzettség; legalább ötéves, felsőfokú végzettséget vagy felsőfokú szakmai képesítést igénylő, a szociális ellátás területén végzett munkakörben szerzett szakmai gyakorlat; büntetlen előélet; felhasználói szintű számítógépes ismeret.

Előnyt jelent: idősök otthonában szerzett hosszabb idejű vezetői gyakorlat; evangélikus egyháztagság; idegennyelv-tudás; B kategóriás jogosítvány.

A pályázathoz csatolni kell: a képesítést igazoló okiratot; a szociális szakvizsgabizonyítványt vagy a pályázó nyilatkozatát arról, hogy a kinevezést követő két éven belül vállalja a szociális szakvizsga megszerzését; önéletrajzot és részletes szakmai életrajzot; az intézmény vezetésére vonatkozó szakmai programot és a szakmai helyzetelemzésre épülő elképzeléseket; három hónapnál nem régebbi erkölcsi bizonyítványt; keresztlevelet; lelkészi ajánlást a pályázó gyülekezeti lelkészétől; a pályázó nyilatkozatát arról, hogy a pályázati anyagban foglalt személyes adatainak a pályázati eljárással összefüggő kezeléséhez hozzájárul.

A magasabb vezetői megbízás időtartama: 6 év, 3 hónap próbaidő kikötésével.

Az álláshely betölthető: 2009. április 1-jétől.

Bérezés: a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény alapján.

A pályázat benyújtásának határideje: 2009. január 15.

A pályázat benyújtásának módja és helye: a pályázatot zárt borítékban, három példányban (két darabot papíron, a harmadikat pedig a pályázatot tartalmazó elektronikus adathordozón: CD-n) kérjük benyújtani a Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Iroda titkárságának címezve (1085 Budapest, Üllői út 24. I. em.). A borítékon kérjük feltüntetni: „Emmaus Evangélikus Szeretetotthon”.

A pályázat elbírálásának rendje: a pályázatok elbírálása a Magyarországi Evangélikus Egyháznak az egyház intézményeiről szóló 2005. évi VIII. törvénye szerint történik.

A pályázattal kapcsolatban felvilágosítás kérhető Buda Annamária osztályvezetőtől a 20/770-3643-as telefonszámon.

HIRDETÉS

Pályázati felhívás – Kistarcsa

A Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Presbitériuma (1085 Budapest, Üllői út 24.) pályázatot hirdet a kistarcsai Evangélikus Papnék, Johannita Szeretetotthon (2143 Kistarcsa, Szent László u. 2.) intézményvezetői állásának betöltésére.

Az intézményvezető által ellátandó feladatok: a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvényben, valamint az 1/2000. (I. 7.) SZCSM-rendeletben foglaltak mellett a Magyarországi Evangélikus Egyháznak az egyház intézményeiről szóló 2005. évi VIII. tv. 19. §-a szerint.

Pályázati feltételek: a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működési feltételeiről szóló 1/2000 (I. 7.) SZCSM-rendelet 3. számú mellékletének 9. pontjában meghatározott szakirányú szakképzettség; legalább ötéves, felsőfokú végzettséget vagy felsőfokú szakmai képesítést igénylő, a szociális ellátás területén végzett munkakörben szerzett szakmai gyakorlat; büntetlen előélet; felhasználói szintű számítógépes ismeret.

Előnyt jelent: idősök otthonában szerzett hosszabb idejű vezetői gyakorlat; evangélikus egyháztagság; idegennyelv-tudás; B kategóriás jogosítvány.

A pályázathoz csatolni kell: a képesítést igazoló okiratot; a szociális szakvizsgabizonyítványt vagy a pályázó nyilatkozatát arról, hogy a kinevezést követő két éven belül vállalja a szociális szakvizsga megszerzését; önéletrajzot és részletes szakmai életrajzot; az intézmény vezetésére vonatkozó szakmai programot és a szakmai helyzetelemzésre épülő elképzeléseket; három hónapnál nem régebbi erkölcsi bizonyítványt; keresztlevelet; lelkészi ajánlást a pályázó gyülekezeti lelkészétől; a pályázó nyilatkozatát arról, hogy a pályázati anyagban foglalt személyes adatainak a pályázati eljárással összefüggő kezeléséhez hozzájárul.

A magasabb vezetői megbízás időtartama: 6 év, 3 hónap próbaidő kikötésével.

Az álláshely betölthető: 2009. április 1-jétől.

Bérezés: a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény alapján.

A pályázat benyújtásának határideje: 2009. január 15.

A pályázat benyújtásának módja és helye: a pályázatot zárt borítékban, három példányban (két darabot papíron, a harmadikat pedig a pályázatot tartalmazó elektronikus adathordozón: CD-n) kérjük benyújtani a Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Iroda titkárságának címezve (1085 Budapest, Üllői út 24. I. em.). A borítékon kérjük feltüntetni: „Evangélikus Papnék, Johannita Szeretetotthon”.

A pályázat elbírálásának rendje: a pályázatok elbírálása a Magyarországi Evangélikus Egyháznak az egyház intézményeiről szóló 2005. évi VIII. törvénye szerint történik.

A pályázattal kapcsolatban felvilágosítás kérhető Buda Annamária osztályvezetőtől a 20/770-3643-as telefonszámon.

HÍREK, KÖZLEMÉNYEK, ESEMÉNYEK

A pestszentlőrinci evangélikus gyülekezet Lőrinci Érdeklődők Teaháza (LÉT) szeretettel meghívja adventi estjére december 2-án, kedden 18 órára; vendégünk Bölcskei Gusztáv református püspök lesz. Helyszín: 1183 Budapest, Kossuth tér 3. (templom). Megközelíthető az Üllői úton vagy az 50-es villamossal.

A Magyarországi Luther Szövetség budapesti tagozata őszi előadásainak a sorában a Deák Téri Evangélikus Gimnázium könyvtárában (Budapest V., Sütő u. 1.) december 4-én, csütörtökön 18 óra és 19:30 között *Még mindig a lelkesi szolgálótlor...* – A püspöki szolgálat és az egyház apostolisága címen Wagner Szilárd lelkész tart előadást.

A Rákosszentmihály–Sashalmi Evangélikus Egyházközségben adventi koncertet ad Kövi Szabolcs zenész, zeneszerző december 7-én 15 órakor *Szertartás, Örömtánc, Tündérkert* című albumából vetítéssel. Utána szeretetvendégséget tartunk. A koncerten befolyó adományokat lepra betegségben szenvedő gyermekek és a Piros Orr Bohócdoktorok Alapítvány részére továbbítjuk.

Következő számunkban:

Útitárs

Evangélikus

Keresztény adventi könyvvásár

Szeretettel várunk minden érdeklődőt a szervezők és a részt vevő kiadók a december 5-én és 6-án (pénteken és szombaton) megrendezendő *keresztény adventi könyvvásárra*, melynek helyszíne az előző évekhez hasonlóan a Lónyay Utcai Református Gimnázium és Kollégium (1092 Budapest, Kinizsi u. 1-7.). Nyitva tartás: pénteken 14-től 20 óráig, szombaton 9-től 16 óráig.

Jöjjen el, látogassa meg a Luther Kiadó standját, és vásároljon 15–50% kedvezménnyel!

Kérje regisztrációs lapunkat, hogy Ön is a Luther Könyvklub tagja lehessen, és saját kiadványainkból állandó 20%-os kedvezményben részesülhessen!

ÚJ HARANGOT RENDELJEN IFJ. FARKAS TITUSZTÓL

MINDEN MÉRETBEN A LEGKEDVEZŐBB ÁRON 30 KG-TÓL 11 000 KG-IG

Kiváló minőség, kitűnő kidolgozás, kedvező ár, hangzásra öntve!

Harangvillamosítás, harangtartóállvány-készítés, programozóórák, harangvezérlés telefonról, toronyóra-készítés, -szerelés, alkatrészeladás. REFERENCIA 400 TEMPLOMBÓL!

**Harangszó 2003 Bt.
Ifj. Farkas Titusz**

2200 Monor, Kistói út 26. Tel.: 30/371-9696, fax: 29/410-119
A Harangszó 2003 Bt. a Dévai Szent Ferenc Alapítvány támogatója.

Meghívó

Adventi zenés áhítatok lesznek a zuglói evangélikus templomban csütörtökönként 18 órai kezdettel.

December 4.: orgonazenés áhítat. Műsoron J. S. Bach és D. Buxtehude művei. Közreműködik Kosóczy Tamás orgonaművész.

December 11.: adventi vespera az Evangélikus Hittudományi Egyetem zenei együttesének és tanárainak közreműködésével.

A belépés díjtalan. Minden érdeklődőt szeretettel várunk!

Fogadóórát minden hónap első hétfőjén tartom. Mindenkit szeretettel várok délután három óratól öt óráig a Déli Egyházközség székföldjében (1088 Budapest, Puskin u. 12.). Erős vár a mi Istenünk!

Radosné Lengyel Anna
országosfelügyelő-helyettes,
a Déli Egyházközség felügyelője

A Lutheránia Egyházzenei Alapítvány ezúton köszöni mindazok támogatását, akik a 2007. évben személyi jövedelemadójuk 1%-ával segítettek az alapítvány munkáját. Az összesen 330 430 forintnyi összeget teljes egészében kántátazenés-istentiszteletekre fordítottuk.

Az alapítvány kuratóriuma

APRÓHIRDETÉS

www.atars.hu – Zsuzsanna társközvetítő: 1/266-5401; 20/988-6839.

Új nap – új kegyelem

Vasárnap

Ragyogjon rá orcád szolgálóra, segíts rajtam hűségesen! Zsolt 31,17 (Kol 1,12; Mt 21,1–9; Róm 13,8–12/13–14; Zsolt 24) Advent van. Az utcákon kigyúltak a fények. Ragyogásuk betölti az ünnepi időszakot, hogy aztán az ünnep elteltével kihunyjanak. Isten arcának ragyogása – jelenlétének fénye – azonban az ünnep után is betölti életünket, és hűségesen velünk marad, ha az ünnepben valóban őt keressük és ünnepejlük, őt, aki azért lett emberré, hogy önmagát ajándékozza nekünk.

Hétfő

Kerestem köztük valakit, aki építené a falat, és odaállana a rése színem elé az országért, hogy ne pusztítsam el, de nem találtam. Ez 22,30 (Fil 2,8; 1Pt 1,8–9/10–13; Ézs 59,15b–21) A megelőző versekben Ezékiel így panaszkodik Jeruzsálem omladozó falait látva: „Prófétái mázolja a habarcsot, hiábavalóságot látnak, hazugságokat jósolgatnak nekik, amikor ezt mondják: »Így szól az én Uram, az Úr...« – pedig az Úr nem szól.” (28. v.) Az olyan igehirdetők prédikációja, akikhez az Úr nem szól, mégis az Úr nevében beszélnek, csupán habarcs, amely alkalmatlan az Isten országának a lelki épületén, az egyház omladozó falán tatóngó részek befalazására. Azoknak az igehirdetőknek a szava viszont, akik által valóban Isten szól, erős téglá, amely alkalmas az újrakészítésre, az épület megmentésére.

Kedd

Legyen velünk Istenünknek, az Úrnak jóindulata! Kezeink munkáját tedd maradandóvá, kezeink munkáját tedd maradandóvá! Zsolt 90,17 (Lk 5,5; Zsid 10,32–39; Ézs 60,1–14) Mindent lehet, csak akarni kell! – tartja a közfelfogás. Pedig az embernek nincs hatalmában munkája eredménye. Miénn ugyan a fáradság, de Isten jóindulatán múlik az eredmény. A zsolttáros imádságában ezért kéri Istent kétszeres nyomatékkal: „Kezeink munkáját tedd maradandóvá...”

Szerda

Imádkozva nyújtom feléd kezem, lelkem utánad eped, mint a kiszikkadt föld. Zsolt 143,6 (Jn 7,37–38; Kol 1,9–14; Ézs 60,15–22) A zsolttáros kegyességének indítéka és hajtóereje Isten utáni állandó vágyakozása. Nemcsak Isten ajándékaiért imádkozik, hanem érzi, hogy lelke legbelső vágyát csak maga Isten teltheti be jelenlétével. Karácsonyra készülünk, annak ünneplésére, hogy Isten ember testben született a földre, hogy az emberi léleknek ezt a teremtésből fakadó vágyát betöltse. De nem halt-e ki ez az Isten utáni ősi vágy a 21. század emberéből? Él-e lelkünkben ez az Isten utáni sóvárgás? Pedig a Krisztussal való közösségben ez a vágyunk teljesülhet. És életünk is csak így lehet kiszikkadt földből gazdag termést érlelő szántófölddé.

Csütörtök

Bonuljon le előtte minden király, minden nép őt szolgálja! Zsolt 72,11 (Mt 2,2; 1Thessz 5,1–3/4–8; Ézs 61,1–6) A történelem arról szól, hogy a föld népei időről időre hogyan próbálják uralmuk alá hajtani egymást. A királyok, császárok és diktátorok saját népiüként és elvárják, hogy őket szolgálják. Isten uralmáról és Isten szolgálatáról azonban se a vezetőik, se a vezetettek nem akarnak hallani. Pedig Isten szolgálata az egyetlen, amely nem szolgátság. Itt a földön – király vagy közember – csak akkor lehet szabad, ha Istent szolgálja, ha akarata szerint, neki felelősen él a ráruházott kis vagy nagy hatalommal.

Péntek

Az én Istenem elküldte angyalát, és az bezárta az oroszánok száját, úgyhogy nem bántottak engem. Dán 6,23a (ApCsel 12,7; Mt 27,27–30; Ézs 61,7–11) Dánielt azért vetették az oroszánok vermébe, mert a király tiltó rendelete ellenére nyíltan gyakorolta vallását, és naponta nyitott ablak mellett hangosan imádkozott. Dániel nem volt exhalcionista, csak megértette: hitét éppen akkor kell nyilvánosan megvallania, amikor azt a földi hatalom tiltja. Isten ezt igazolta azzal, hogy megmentette őt az oroszánoktól.

Szombat

Ámosz így szól: Pásztor vagyok én, és független vagyok. De elhívtot engem az Úr a nyáj mellől, és ezt mondta nekem az Úr: Menj, és prófétálj népemnek, Izráelnek! Ám 7,14–15 (Lk 5,10–11; Mt 23,37–39; Ézs 62,1–5) Isten arra bízta igéjét, akire akarja. Az igehirdetőt soha nem származása vagy előélete, hanem az igéhez való hűsége minősíti.

■ VÉGHÉLYI ANTAL

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból november 30-ától december 7-éig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
<p>21.15 / Bartók rádió A Biblia éve 2008 100/71. rész A Paulus Mendelssohn első oratóriuma, melyet a szerző 1836-ban mutatott be Düsseldorfban a város huszonhét éves zeneigazgatójaként. Az alkotást csak a bemutatását követően esztendőben több mint ötven városban adták elő... Bach Máté-passiójának hatására a Paulusban is fellelhetők négyzólamúvá harmonizált protestáns korálok. Az adventi időszakban is érdemes figyelemmel kísérni a Bartók rádió műsorát, mert a Biblia évére összeállított sorozat decemberben a korábbi heti két alkalom helyett mindennap hallható.</p>	<p>9.00 / HBO Több mint sport (amerikai filmdráma, 2006) 9.20 / PAX János-passió (színes magyar koncertfilm) (52) 13.30 / Kossuth rádió Erős vár a mi Istenünk Az evangélikus egyház féléórása 13.53 / Bartók rádió A Biblia éve 2008, 100/73. rész Richard Woodward: 122. zsolttár 16.25 / Duna II. Autonómia Rendhagyó történelemóra (magyar ismeretterjesztő filmsorozat, 2002) Kisebbségi sors a sztálinista Romániában 18.28 / Hír Tv Zöldövezet (környezetvédelmi magazinműsor)</p>	<p>12.05 / PAX Történelmi sétat Szombathelyen (ismeretterjesztő filmsorozat) (25) A Nyugat királynője 13.20 / Zone Europa A csendes szoba (ausztrál-olasz-francia filmdráma, 1996) (93) 16.45 / PAX Nagyartcsa (dokumentumfilm) (26) 17.30 / Duna II. Autonómia Késő (fekete-fehér magyar filmdráma, 1943) (83) 20.00 / Duna Tv Aranysárkány (színes magyar filmdráma, 1966) (85) 23.00 / m1 Kós Károly 125 (magyar dokumentumfilm) (25)</p>	<p>10.05 / Filmmúzeum Zenekari próba (olasz-NSZK zenés dráma, 1978) (70) 13.30 / Kossuth rádió „Tebenned bízunk eleitől fogva...” A református egyház féléórása 13.53 / Bartók rádió A Biblia éve 2008 100/74. rész Mosonyi Mihály: Pater noster 14.50 / m2 Bizánc (japán ismeretterjesztő filmsorozat) (52) Aranykincsek birodalma 16.05 / PAX Van egy név minden egyéb név felett – Nincs más név Evangélizáció a Pesterzsébeti Evangélikus Egyházközségben</p>
CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
<p>9.25 / m2 Magyarország nemzeti parkjai (magyar ismeretterjesztő filmsorozat) (25) A vadludak útján – A Fertő–Hanság Nemzeti Park 15.06 / Hír Tv Magyar apró (magyar dokumentumfilm, 2006) (55) 15.25 / Duna Tv Borvilág (56) 19.50 / Duna Tv Elsa és Fred (argentín–spanyol romantikus vígjáték, 2005) (106) 20.00 / PAX Mit ér az ember, ha... (portréfilm) Balikó Tamás színész, rendező, színházigazgató</p>	<p>13.30 / Kossuth rádió Őrüljetez az Úrban mindenkor! A metodista egyház féléórása 13.50 / Bartók rádió A Biblia éve 2008 100/76. rész Reger: Benedictus 14.30 / Duna II. Autonómia Mindentudás Egyeteme (magyar ismeretterjesztő sorozat, 2003) (50) 16.00 / Duna Tv Rom és virág (magyar dokumentumfilm, 1999) (43) 20.10 / m1 Prima Primissima 2008 (110) Díjátadó gála 22.35 / Duna Tv A titok gyermekei (török–magyar filmdráma, 2002) (120)</p>	<p>12.10 / Duna Tv Isten kezében (26) „Amit egynek tesztek...” 13.20 / Duna Tv Ingenyokoporsó (magyar dokumentumfilm, 2006) (78) 13.51 / Bartók rádió A Biblia éve 2008 100/77. rész Monteverdi: 147. zsolttár 14.30 / Duna II. Autonómia „A magok oltalmára...” – Erdélyi erődtemplomok (magyar ismeretterjesztő filmsorozat, 2003) (12) Csíkközelmás 14.50 / m1 Gyermekszínház (30) Szájról szájról 22.10 / Duna Tv Iszka utazása (magyar játékfilm, 2006) (93)</p>	<p>10.04 / Kossuth rádió Baptista istentisztelet közvetítése 10.30 / m1 Református ifjúsági műsor 11.05 / m1 2008 a Biblia éve 11.30 / m1 Biblia és irodalom (13) 12.05 / Duna Tv Élő egyház (vallási híradó) (26) 15.00 / m2 Apátságok és kolostorok (holland ismeretterjesztő filmsorozat, 1997) (26) Ágoston-rendiek Eidhovenben és Maleban 19.35 / Bartók rádió A Biblia éve 2008, 100/78. rész Goldmark Károly: Sába királynője</p>

Ezúton köszönjük mindazoknak, akik Poós László elhunytá alkalmából részvételükkel, testvéri együttérzésükkel, hitünk szerinti vigasztalással enyhítették fájdalunkat.

Poós Lászlóné és családja

HIRDETÉS

A Csillaghegyi Evangélikus Gyülekezet- és Templomépítő Alapítvány megköszöni támogatóinak, hogy 2006. évi személyi jövedelemadójukból 773 566 Ft felajánlásával (1%-os juttatással) segítettek az alapítvány munkáját. Az összeget a gyülekezeti folyóirat, a *Hét Hárs* költségeire fordítottuk.

Evangélikus Élet

A MAGYARORSZÁGI EVANGÉLIKUS EGYHÁZ HETILAPJA

E-mail: evelet@lutheran.hu
Evelet on-line: www.evelet.hu
Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu

Nyomdai előállítás: Egri Nyomda Kft.
3300 Eger, Vincellérskola u. 3.
Felelős vezető: Kopka Viktor vezérigazgató

Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24.
Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195.
Szerkesztőségvezető: Boda Zsuzsa
(zsuzsa.boda@lutheran.hu). Szerkesztőségi titkár
(előfizetési és hirdetési ügyek referense): Vitalis Judit
(judit.vitalis@lutheran.hu).

Árusítva a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK)
INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu). Olvasószerkesztő: Dobsonyi Sándor (sando.dobsonyi@lutheran.hu). Korrektor: Huszár Mariann (mariann.huszar@lutheran.hu). Tervező-szerkesztő / Evelet on-line: Nagy Bence (bence.nagy@lutheran.hu).

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj beföldön negyed évre 2585 Ft, fél évre 5170 Ft, egy évre 10 340 Ft, európai országba egy évre 35 100 Ft (137,5 euró), egyéb külföldi országba egy évre 41 000 Ft (161 euró).

Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elejétől törölni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság.

Rovatvezetők: Ecsedi Zsuzsa – ÉnekKincsTár (ezsu@lutheran.hu), Kendeh K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kendeh@lutheran.hu), Kóháti Dorottya – Új nap – új kegyelem (dora.kohati@lutheran.hu), Véghegyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghelyi@lutheran.hu).

Beküldött kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzártakor kizárólag a hétfői eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu)
1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228; 20/824-5518, fax: 1/486-1229. Felelős kiadó: Kendeh K. Péter (peter.kendeh@lutheran.hu).

